

BIULETYŃ

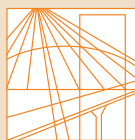
nr 4/2006 (13)

WIELKOPOLSKIEJ OKRĘGOWEJ IZBY INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA
ISSN 1732-4289

POZNAŃ

Wielkopolska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa (WOIIB)

61-712 Poznań
ul. H. Wieniawskiego 5/9
tel./fax (0-61) 853-80-19, (0-61) 853-80-38
wew. 101 sekretariat, wew. 102 uprawnienia,
wew. 103 ROZ, OSD, wew. 104 zaświadczenia,
wew. 105 Dyrektor,
wew. 106 Przewodniczący WOIIB,
wew. 107 księgowość, wew. 108 faks

www.wkp.piib.org.pl

e-mail: wkp@piib.org.pl
Biuro Izby czynne:

poniedziałek 13.00-16.00
wtorek, środa, czwartek - 11.00 - 15.00
piątek - 9.00 - 13.00

Delegatury terenowe WOIIB

Kalisz, ul. Rumińskiego 2 (pok. 204)
tel. (0-62) 757-11-58

e-mail: kalisz.wkp@piib.org.pl
czynna: poniedziałek - 8.00 - 13.00
wtorek, czwartek - 12.00 - 17.00

Konin, ul. Mickiewicza 17
tel. (0-63) 242-86-98

e-mail: konin.wkp@piib.org.pl
czynna: poniedziałek, wtorek,
piątek - 11.00 - 16.00

Leszno, ul. Sikorskiego 9a (pok. 8)
tel. (0-65) 520-70-75

e-mail: Leszno.wkp@piib.org.pl
czynna: poniedziałek, wtorek, czwartek
- 11.00 - 16.00

Piła, ul. Browarna 19 (pok. 281)

tel. (0-67) 215-50-38
e-mail: Piła.wkp@piib.org.pl
czynna: poniedziałek - 13.00 - 17.00
wtorek - 11.00 - 16.00
czwartek - 13.00 - 17.00

Dyżury w siedzibie WOIIB

Dom Technika, ul. Wieniawskiego 5/9,

Wiceprzewodniczący Rady Wielkopolskiej OIIB

dr inż. Jacek Skarżewski
w każdy poniedziałek
w godz. 14.00 - 16.00, pok. 03
mgr inż. Danuta Gawęcka
w każdy czwartek

w godz. 15.00 - 16.00, pok. 03

Przewodniczący Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej

dr inż. Daniel Pawlicki
we wtorki w godz. 13.00 - 14.00, pok. 209
Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej
mgr inż. Jerzy Tykociński

w wtorki w godz. 13.00 - 15.00, pok. 207

Ośrodek Informacji Technicznej

61-712 Poznań, ul. Wieniawskiego 5/9
Pok. 312, tel. (0-61) 853-82-69
Godziny otwarcia:
poniedziałek - 10.00 - 16.00
środa, piątek - 9.00 - 15.00

ISSN 1732-4289

**Szanowne Koleżanki!
Szanowni Koledzy!**

Oddając do rąk Państwa niniejszy numer Biuletynu pragnę podkreślić fakt, że zbliża się koniec pierwszego roku kalendarzowego kończącego działalność Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w II kadencji. Okres ten był kontynuacją działań zapoczątkowanych w I kadencji, dopracowaniem organizacyjnych struktur Izby i jednocześnie wkroczeniem w bardziej intensywną pracę merytoryczną. Powołano nowe składy osobowe zespołów działających w ramach Rady WOIIB, rozdzielono zakres czynności pomiędzy członków tych gremiów.

Należy podkreślić zwiększenie informacji dotyczących prac Izby na łamach Biuletynu Informacyjnego, ukierunkowanie tematyki szkoleń pod potrzeby naszych członków oraz nawiązanie kontaktów zagranicznych. Dążeniem Izby będzie ciągłe zwiększanie aktywności prac delegatur, nie tylko poprzez przeprowadzanie szkoleń, ale również przez cykliczne organizowanie spotkań z przedstawicielami samorządów terytorialnych i administracji państwowej.

W omawianym okresie zwiększyliśmy zakres współpracy z sąsiednimi izbami, tj.: Zachodniopomorską i Łódzką OIIB oraz z Wielkopolską Izbą Budownictwa i Wielkopolską Okręgową Izbą Architektów, co powinno dać w przyszłości efekt w postaci poszerzenia działalności merytorycznej.

Odrębnym zadaniem, wręcz priorytetowym, jest dla WOIIB organizacja Dni Inżyniera Budownictwa w czasie Targów Budowlanych BUDMA 2007 wspólnie z Międzynarodowymi Targami Poznańskimi i CUTOB-PZITB. Dni te będą tematycznie poświęcone budownictwu mieszkaniowemu, drogowemu i warsztatom dla projektantów i wykonawców. Wszyscy członkowie Izby otrzymują wraz z niniejszym Biuletynem informację o Targach oraz zaproszenie do udziału w nich.

Treść opracowań ujętych w niniejszym Biuletynie jest ukierunkowana przede wszystkim na tematykę Dni Inżyniera Budownictwa w ramach Targów BUDMA 2007.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku, w imieniu Rady Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa oraz swoim własnym, składam wszystkim członkom naszej Izby życzenia wszelkiej pomyślności w życiu osobistym i zawodowym, a przede wszystkim dobrej, godziwie wynagradzanej pracy na polskiej ziemi.

*Z poważaniem Przewodniczący WOIIB
mgr inż. Jerzy Stroński*

Wiele ciepła rodzinnego, spokoju oraz satysfakcji ze spełnienia wielkich nadziei rodzących się w te Świąteczne Dni Bożego Narodzenia, a także wszelkiej pomyślności w nadchodzącym 2007 Roku wszystkim Czytelnikom Biuletynu Informacyjnego WOIIB składa

Rada Programowa

Szanowni Państwo!

Na ostatnich stronach naszego Biuletynu zamieszczamy plan szkoleń na I kwartał 2007 r. Prosimy o zapoznanie się z propozycjami szkoleń organizowanych w poszczególnych delegaturach oraz w Poznaniu. Mamy nadzieję, że przedstawione propozycje zachęcą Państwa do skorzystania z tej oferty. W kolejnym numerze Biuletynu przedstawimy już plan szkoleń na cały 2007 rok.

Informacja

o działalności Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej WOIB od 12.06.2006 r. do 19.09.2006 r.

1. 27.06.2006 r. OROZ po rozpatrzeniu skierował sprawę do oceny przez OSD WOIB.
2. 18.07.2006 r. odbyło się posiedzenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, na którym OROZ reprezentował Jerzy Tykociński.
3. 07.08.2006 r. OROZ po rozpatrzeniu umorzył prowadzoną sprawę.
4. 09.08.2006 r. odbyło się posiedzenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, na którym OROZ reprezentował Jerzy Tykociński.
5. 23.08.2006 r. odbyło się przesłuchanie stron i świadków w dwóch sprawach prowadzonych przez Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej WOIB.
6. 07.09.2006 r. OROZ po rozpatrzeniu skierował kolejną sprawę do oceny przez OSD WOIB.
7. Obecnie w aktach OROZ przy Wielkopolskiej Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa znajduje się 17 spraw: 10 z poprzedniej kadencji i 7 nowych. W sprawach tych:
  - 5 jest zawieszonych,
  - 1 odesłano do WINB,
  - 5 w trakcie rozpoznawania i zbierania materiałów,
  - 2 w trakcie przygotowania do przekazania do OSD,
  - 4 w trakcie przygotowania do rozpoznania.

*Okręgowy Rzecznik
Odpowiedzialności Zawodowej
Jerzy Tykociński*

Informacja

Przewodniczącego Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego WOIB

Do 31.08.2006 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa rozpatrzył 6 spraw z tytułu odpowiedzialności zawodowej w budownictwie.

Ukaranych zostało 6 obwinionych: 5 osób ukarano upomnieniem, a 1 osobę ukarano upomnieniem z jednoczesnym nałożeniem obowiązku zdania egzaminu.

Wszystkie rozpatrzone sprawy zostały zakończone prawomocnymi decyzjami. Większość rozpatrywanych spraw dotyczyła niedopełnienia obowiązków kierownika budowy.

We wrześniu 2006 r. Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej WOIB przekazał jedną sprawę do rozpatrzenia z tytułu odpowiedzialności zawodowej. Termin rozprawy został już wyznaczony.

Obecnie OSD WOIB nie ma żadnych zaległości.

*Przewodniczący Sądu Dyscyplinarnego WOIB
Jerzy Adaszewski*

Od Redakcji.

W Biuletynie nr 3/2006 w „Relacji z V Zjazdu PIIB” Pana Jacka Skarzewskiego chochlik drukarski zmienił nazwisko Przewodniczącego Pomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa – Pana **Ryszarda Trykosko**. Przepraszam Pana Przewodniczącego POIB jak również autora tej relacji.

Redaktor Naczelny - Mirosław Praszkowski

SPIS TREŚCI

Z ŻYCIA IZBY

Komunikaty	str. 3
Konferencja techniczna w Wałczu	str. 4 - 5
Wykaz osób, które uzyskały uprawnienia budowlane	str. 6 - 7

FAKTY, WYDARZENIA, OPINIE

Udział poznańskich budowniczych w organizacji Powszechniej Wystawy Krajowej w Poznaniu	str. 8 - 9
Budma 2007	str. 10 - 12
Centrum budownictwa sportowego	str. 13 - 17

TECHNIKI I TECHNOLOGIE

Droga S5-S11	
- Szanse i zagrożenia	str. 18 - 22

DZIAŁ PRAWNY

Opracowania projektowe i ich autorzy a Prawo budowlane	str. 23 - 28
Ujednoczenie procedur związanych z realizacją i odbiorem obiektów budowlanych	str. 28 - 29
Warunki legalnego użytkowania budynków	str. 30 - 33

KOMENTARZE

Działalność właścicieli i zarządów nieruchomości w kierunku poprawy standardu energetycznego budynku mieszkalnego	str. 34 - 37
Program szkoleń	str. 38 - 39

Biuletyn Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa

Redaktor naczelny:

Mirosław Praszkowski

Rada Programowa:

Przewodniczący:

doc. dr inż. Marian Krzysztofiak

Z-ca przewodniczącego:

mgr inż. Wojciech Białek,

Sekretarz: inż. Jerzy Gawroniak,

Członek: mgr inż. Stefan Granatowicz,

Członek: mgr inż. Lech Grodzicki,

Członek: mgr inż. Tadeusz Łuka,

Członek: inż. Jan Wicorek.

Wydawca:

Wielkopolska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa

61-712 Poznań, ul. Wieniawskiego 5/9

tel. (061) 8538-038, 8538-019

Opracowanie graficzne i druk:

PPR „TONGRAF” w Pile

ul. Wojska Polskiego 32-34,

tel. (067) 351-19-00

Okladka:

1 str. – MTP – iglica;

ostatnia strona – MTP – hol wschodni.

Konferencja techniczna w Wałczu

okazją do spotkania z Zachodniopomorską Okręgową Izbą Inżynierów Budownictwa

Od 20 do 23 września 2006 roku w Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Wałczu odbyła się Konferencja Naukowa organizowana przez: Centrum Usług Techniczno-Organizacyjnych Budownictwa, Komitet Remontów Zarządu Głównego PZITB w Warszawie przy Zarządzie Oddziału PZITB w Poznaniu oraz Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa Oddział w Poznaniu.

Delegacja WOIB uczestniczyła w Konferencji w 6. osobowym składzie:

- przewodniczący - mgr inż. Jerzy Stroński,
- skarbnik - mgr inż. Kazimierz Ratajczak,
- sekretarz - inż. Mirosława Ogorzelec,
- przewodniczący OKK - dr inż. Daniel Pawlicki,
- zastępca sekretarza - mgr inż. Wojciech Jędraszak.

22 września 2006 r. tematem Konferencji była „Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych”. Mieliliśmy okazję uczestniczyć w porównaniu procesu rewitalizacji w Poznaniu i w Szczecinie. Program rewitalizacji w Poznaniu został przedstawiony przez Dyrektora Wydziału Rozwoju Miasta z Urzędu Miasta Poznania mgr inż. Lecha Łangowskiego. Na stronie internetowej www.city.poznan.pl/rewitalizacja

można znaleźć wiele informacji o konkretnych działaniach i procesie rewitalizacji w całości.

W trakcie obrad konferencji.

Bardzo ciekawy materiał o rewitalizacji Szczecina przedstawiła mgr inż. arch. Hanna Łozińska. Pani architekt pokazała jak zmieniały się obiekty i obszary zapomniane przez wszystkich i zaniedbane. Jak odzyskiwały piękno i swoją dawną świetność, jak zmieniało się życie ludzi zamieszkujących te obszary.

W skład Komitetu Honorowego Konferencji wchodził między innymi:

- Mieczysław Ołtarzewski - Przewodniczący Rady Zachodniopomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Szczecinie,
- Jerzy Stroński - Przewodniczący Rady Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Poznaniu.

Uczestnictwo w Konferencji Naukowej Przewodniczących ZPIIB i WIIB było okazją do kolejnego spotkania członków prezydium obu Okręgowych Izb. Ze strony ZPOIB w spotkaniu uczestniczyli:

- Mieczysław Ołtarzewski - przewodniczący,
- Janusz Gąsior - z-ca przewodniczącego,
- Jan Konwiński - skarbnik,
- Ewa Barcicka - sekretarz,
- Zbigniew Mosacz - kierownik biura,
- Jan Konwiński - biuro terenowe w Wałczu.

Celem spotkania była wzajemna wymiana doświadczeń i wykorzystanie najlepszych rozwiązań w pracach Okręgów. Jednym z poruszanych tematów był „Dzień Budowlanych”. Wspólnie zastanawiano się, jaką formę obchodów wybrać. Rozważano zorganizowanie obchodów Dnia Budowlanych w Poznaniu i w Szczecinie oraz w delegaturach. Odpowiednikiem naszej delegatury w ZPOIB jest biuro w Koszalinie. W tej Izbie istnieje jeszcze 6 punktów informacji technicznej. Zdecydowano, że „Dzień Budowlanych” zostanie nagłośniony przy wykorzystaniu mediów. Przedstawiciele obu Izb

Delegacja ZPOIIB.

zobowiązali się do informowania o pracach zmierzających do obchodów „Dnia Budowlanych”.

Kolejnym tematem poruszonym przez Przewodniczącego WOIB Pana Jerzego Strońskiego był udział WOIB w Targach BUDMA 2007. Organizatorami „Dni Inżyniera Budownictwa” podczas Targów BUDMA 2007 będą: WOIB, CUTOB i MTP. Tematem przewodnim będzie budownictwo mieszkaniowe i drogownictwo. Zostaną zorganizowane Warsztaty odrębne dla projektantów i odrębne dla kierowników budów, robót oraz inspektorów nadzoru. WOIB będzie głównym organizatorem Warsztatów. Aby zapewnić odpowiednią frekwencję, do numeru listopadowego i grudniowego „Inżyniera Budownictwa” zostanie dołączona karta pozwalająca na wcześniejszą preregistrację uczestników BUDMA 2007.

Pan Jerzy Stroński zaprosił Przewodniczącego ZPOIIB Pana Mieczysława Ołtarzewskiego do odwiedzenia naszego stoiska na Targach oraz do wzięcia udziału w Dniach Inżyniera Budownictwa. Zaproszenie na Targi BUDMA 2007 zostanie przesłane do wszystkich Przewodniczących Okręgowych Izby w Kraju.

Na spotkaniu w Wałczu kontynuowano temat, który omawiano na poprzednim spotkaniu, a dotyczył szkoleń z wykorzystaniem środków unijnych z Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich, w którym mieści się podnoszenie kwalifikacji osób pracujących.

Ustalono, że Komisje ds. szkoleń obu Izby nawiążą ze sobą ściślejszą współpracę w celu wymiany najciekawszych tematów szkoleniowych oraz wykładowców.

Ostatnim tematem, który omówiono na spotkaniu była działalność Okręgowych Rzeczników Odpowiedzialności Zawodowej i Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego. Dowiedzieliśmy się, że wszystkie sprawy wpływające do OROZ i OSD w ZPOIIB są rozpatrywane przy współudziale Kancelarii Adwokackiej. W WOIB po zapoznaniu się ze sprawą przez OROZ i OSD tylko w bardzo trudnych przypadkach korzysta się z pomocy Kancelarii Prawnej. Jeżeli istnieje potrzeba zatrudnienia biegłych sądowych, powołaniem ich zajmują się OROZ i OSD.

Spotkanie przebiegało w przyjaznej atmosferze. Ożywiona dyskusja potwierdziła celowość takich spotkań, a omawiane tematy z pewnością przyczynią się do jeszcze lepszego funkcjonowania obu Izby.

*Mirosława Ogorzelec
Sekretarz WOIB*

Konferencje, seminaria

• 7–8.09.2006 r. w Darłównie miało miejsce seminarium: **MIEJSKIE OBIEKTY MOSTOWE** - zorganizowane przez dwa oddziały regionalne Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej: Zachodniopomorski i Wielkopolski. W seminarium uczestniczyło ponad 100 osób, głównie z branży mostowej, ale także drogowej i ogólnobudowlanej. Na seminarium przedstawionych zostało 17 referatów, w szerokim zakresie tematycznym (projektowym, wykonawczym, utrzymaniom, zabezpieczeń antykorozyjnych i in.).

Ze szczegółową tematyką seminarium i zaprezentowanymi referatami można zapoznać się sięgając do materiałów seminaryjnych, znajdujących się w archiwum WOIB.

• W dniach 11–16.09.2006 r. odbyła się konferencja naukowa Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN i Komitetu Nauki PZITB - **KRYNICA 2006**.

Coroczna konferencja, już pięćdziesiąta druga, mająca zatem wieloletnią tradycję i będąca jednym z najważniejszych spotkań budowlanów, odbyła się, jak zwykle w Krynicy Zdrój. Tym razem organizatorem konferencji była Politechnika Gdańska. Program merytoryczny kon-

ferencji był bardzo bogaty, zawarty w kilku blokach tematycznych, przez kilka dni realizowany równoległe w dwóch salach konferencyjnych.

W konferencji uczestniczyło ponad 250 osób, ze wszystkich branż budowlanych.

Szczegółowa tematyka seminarium zawarta jest w znajdujących się w archiwum WOIB materiałach seminaryjnych: cztery Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej, Budownictwo Lądowe: Nr 57, 58, 59 i 60.

• 11.10.2006 r., w Warszawie, miała miejsce konferencja: **„ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII - szansa na niezależność energetyczną”**.

Konferencję zorganizowała Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa. Wygłoszone zostały 4 referaty (w tym m.in. przez przedstawicieli Towarzystwa Energetyki Słonecznej i Federalnego Związku Energii Odnawialnej z Niemiec). Z treścią wystąpień można się zapoznać w materiałach konferencyjnych, znajdujących się w archiwum WOIB, a także na stronie internetowej Polsko-Niemieckiej Izby: www.ihk.pl.

**Informacje przygotował uczestnik tych konferencji:
Jacek Skarzewski**

WYKAZ OSÓB,

które uzyskały uprawnienia **budowlane** w sesji wiosennej **2006 r.**

ŁĄCZNIE -141 OSÓB

I. SPECJALNOŚĆ

ARCHITEKTONICZNA – 1 osoba

- do projektowania w zakresie ograniczonym

1. Jakub Stróżyński

II. SPECJALNOŚĆ

KONSTRUKCYJNO – BUDOWLANA – 68 osób

- do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń

1. Sławomir Adamczyk
2. Łukasz Bąk
3. Monika Bogacz-Parchimowicz
4. Andrzej Borszak
5. Piotr Borszewski
6. Czesław Chmielewski
7. Dariusz Drobniak
8. Sebastian Dubicki
9. Michał Gaertner
10. Piotr Jachnik
11. Krzysztof Kamela
12. Mirosław Kapturski
13. Jacek Kępa
14. Krzysztof Korzeniowski
15. Krzysztof Kostrzyński
16. Maciej Kowalski
17. Robert Krawiec
18. Arkadiusz Krzyściński
19. Krzysztof Kusz
20. Piotr Linke
21. Jacek Malanowski
22. Jacek Mandziarz
23. Maciej Mandziarz
24. Łukasz Mańczak
25. Sylwester Matuszewski
26. Łukasz Matuszkiewicz
27. Radosław Nawrot
28. Roman Nowak
29. Maciej Ogrodowczyk
30. Krystian Olejniczak
31. Piotr Olszowy

32. Rafał Polaszewski
33. Piotr Przybyłowicz
34. Krzysztof Rau
35. Piotr Rozrażewski
36. Mariusz Rutkowski
37. Filip Siudziński
38. Dawid Skibiński
39. Michał Spychała
40. Mariusz Strecker
41. Jakub Stróżyński
42. Grzegorz Szczepaniak
43. Magdalena Szott
44. Dariusz Śmigielski
45. Jacek Westerski
46. Marcin Wiśniewski
47. Ireneusz Zawadka

- do kierowania robotami budowlanymi w zakresie ograniczonym

1. Grzegorz Florczyk
2. Piotr Gadziński
3. Tomasz Mikołajczyk
4. Tomasz Wojciechowski

- do projektowania bez ograniczeń

1. Piotr Koński
2. Jędrzej Kujawski
3. Szymon Mindykowski
4. Marcin Piechnik
5. Tomasz Rembicki
6. Joanna Sobolewska
7. Sławomir Tomczak
8. Piotr Zalisz

- do projektowania i kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń

1. Anna Bury
2. Adrian Jakubowski
3. Maciej Janicki
4. Krzysztof Kowalski
5. Arkadiusz Kwieciński

6. Dagmara Pokorska
7. Jacek Semrau
8. Jarosław Solecki
9. Waldemar Waliczak

III. SPECJALNOŚĆ DROGOWA – 20 osób

- do kierowania bez ograniczeń:

1. Przemysław Adamczak
2. Grzegorz Bartoszewski
3. Bartosz Bis
4. Michał Czerniak
5. Robert Eitner
6. Wojciech Grygielski
7. Marcin Krawczyk
8. Mariusz Kujawa
9. Jacek Kuśnier
10. Tomasz Osowczyk
11. Wojciech Pera
12. Przemysław Szczepanowicz
13. Andrzej Tajcher

- do projektowania bez ograniczeń

1. Michał Mikołajczyk
2. Tomasz Rejewski
3. Rafał Tomczak

- kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie

1. Norbert Janowski
2. Maria Lewandowska
3. Andrzej Nowak
4. Jan Osses

IV. SPECJALNOŚĆ MOSTOWA – 2 osoby

- do kierowania bez ograniczeń

1. Jacek Jankowski

- do projektowania bez ograniczeń:

1. Krzysztof Pokorski

**V. SPECJALNOŚĆ INSTALACYJNA
W ZAKRESIE SIECI, INSTALACJI
I URZĄDZEŃ CIEPLNYCH,
WENTYLACYJNYCH, GAZO-
WYCH, WODOCIĄGOWYCH
I KANALIZACYJNYCH – 28 os.**

**- do kierowania robotami budowlany-
mi bez ograniczeń**

1. Maciej Anteck
2. Daniel Baszczyński
3. Monika Bronowicz-Kowalka
4. Dariusz Bryska
5. Hubert Czapla
6. Robert Czmok
7. Wojciech Dworakowski
8. Ewa Korejwo
9. Łukasz Kuroszczyk
10. Dariusz Lorenz
11. Ryszard Majcherek
12. Krzysztof Nogalski
13. Tymoteusz Pielach
14. Paweł Przybyłowski
15. Maciej Sznajder
16. Mateusz Węgrzyn
17. Bartosz Wojciechowski
18. Rafał Wolski
19. Marlena Zalesna-Tytek

**- do kierowania robotami budowlany-
mi w ograniczonym zakresie**

1. Jarosław Nowakowski
2. Marcin Nawrocki

- do projektowania bez ograniczeń

1. Mirosław Grygier
2. Jacek Joachimiak
3. Sylwia Mueller
4. Helena Rodziewicz

**- do projektowania i kierowania robo-
tami budowlanymi bez ograniczeń**

1. Tomasz Bartkowiak
2. Edward Rodziewicz
3. Marek Wiliński

**VI. SPECJALNOŚĆ INSTALACYJNA
W ZAKRESIE SIECI, INSTALACJI
I URZĄDZEŃ ELEKTRYCZ-
NYCH I ELEKTROENERGE-
TYCZNYCH – 14 osób**

**- do kierowania robotami budowlany-
mi bez ograniczeń**

1. Jakub Danek
2. Mariusz Fajfer
3. Piotr Kubiak
4. Rafał Patelski
5. Marek Pietrzak
6. Wojciech Rosiński
7. Piotr Szymkowiak
8. Marek Wojciechowski
9. Roman Zdon

- do projektowania bez ograniczeń

1. Andrzej Kuroczycki-Saniutycz
2. Andrzej Michalski
3. Przemysław Nowak

**- do projektowania i kierowania robo-
tami budowlanymi bez ograniczeń**

1. Andrzej Dukowski

**- do kierowania robotami budowlany-
mi w ograniczonym zakresie**

1. Piotr Olejniczak

**VII. SPECJALNOŚĆ KOLEJOWA
– 6 osób**

LINIE, STACJE, WĘZŁY

**- do kierowania robotami budowlany-
mi w zakresie ograniczonym II st.**

1. Stanisław Dolot
2. Tomasz Kleszka
3. Piotr Olbrich
4. Jan Rosolski
5. Dariusz Sikorski

**URZĄDZENIA ZABEZPIECZENIA
I STEROWANIA RUCHEM
KOLEJOWYM**

**- do kierowania robotami budowlany-
mi w zakresie ograniczonym**

1. Franciszek Serba

**VII. TELEKOMUNIKACJA
– 2 osoby**

PRZEWODOWA

**- do projektowania w zakresie ograni-
czonym I stopnia**

1. Krzysztof Kałużny

RADIOWA

**- do kierowania w ograniczonym za-
kresie I stopnia**

1. Janusz Peśla

*Daniel Pawlicki
Przewodniczący OKK*

Wyróżnienia dla członków WOIB.

23 października 2006 r. w siedzibie WOIB odbyła się uroczystość uho-
norowania pracy i wieloletniej działalności zawodowej członków Wielko-
polskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa. Dyrektor Departamen-
tu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu Pan Je-
rzy Gładysiak wręczył odznaczenia resortowe:

- Za zasługi dla budownictwa:
  1. Marianowi Krzysztofiakowi,
  2. Kajetanowi Marcinkowskiemu,
  3. Bogdanowi Olejniczakowi.
- Zasłużony dla drogownictwa:
  1. Grzegorzowi Ratajczakowi.
- Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej:
  1. Czesławowi Gruchotowi,
  2. Rajmundowi Jakuszkowiakowi.

Odnaczonym składamy serdeczne gratulacje, życząc dalszych sukce-
sów zawodowych.

Redakcja.

Udział poznańskich budowniczych w organizacji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w 1929 roku.

*Powszechna Wystawa Krajowa 1929 r.,
(własność Biblioteki Uniwersyteckiej UAM)*

W średniowieczu każde miasto organizowało targi i jarmarki. Tego rodzaju imprezy gospodarcze były niewątpliwie ważnymi elementami rozwoju miast oraz regionów otaczających te miasta. Tak było także z pewnością w Poznaniu. Wspomnieniem tych czasów są organizowane do dziś Targi Świętojańskie.

Zabory spowodowały załamanie średniowiecznych tradycji. W 1850 roku w Pałacu Działyńskich przy Starym Rynku, Polacy zorganizowali pierwszą imprezę targową. Prawdopodobnie była to wystawa wielkopolskiego rzemiosła.

W 1911 roku Niemcy zorganizowali w Poznaniu „Wystawę Wschodniemiecką”. Dla potrzeb tej wystawy zbudowano między innymi „Wieżę Górniośląską”. Ufundował ją przemysł górniośląski. Wieżę zaprojektował znany architekt niemiecki - Hans Poelzig. Zbieg okoliczności politycznych sprawił, że już od roku 1921 (po odzyskaniu przez Polskę niepodległości), na tych terenach Polacy zorganizowali Targi Poznańskie. Wielkie zasługi w organizacji Targów miał Prezydent miasta Poznania - Jarogniew Drwęski. Stosowna tablica pamiątkowa znajduje się w holu budynku Dyrekcji Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Kiedy zbliżała się X rocznica odzyskania niepodległości, ówczesny Premier RP Władysław Grabski zamierzał zorganizować międzynarodowe targi w Warszawie i we Lwowie. Ze stosownymi apelami (propozycjami) premier zwracał się dwukrotnie w latach 1924 i 1926. Potencjalni organizatorzy odpowiadali, że tak poważną imprezę gospodarczą mogą zorganizować około 1935 roku. W tej sytuacji z propozycją organizowania międzynarodowych targów w Poznaniu (w jubileuszowym 1929 roku) wystąpił Prezydent mia-

sta Cyryl Ratajski. Ostatecznie dekretem z 5 stycznia 1927 roku, rząd polski zaakceptował propozycje władz miasta Poznania. A w Poznaniu zaczęto działać szybko, rzeczowo i skutecznie. Po trzech tygodniach, 24 stycznia 1927 roku, w Ratuszu Poznańskim odbyło się posiedzenie Komitetu Organizacyjnego Powszechnej Wystawy Krajowej (PWK). Spośród licznego grona organizatorów należy przypomnieć cztery nazwiska:

- **Cyryla Ratajskiego**, Prezydenta miasta Poznania, który objął obowiązki Prezesa Rady Głównej Powszechnej Wystawy Krajowej,

- **dr Stanisława Wachowiaka**, który objął obowiązki Prezesa Zarządu i Naczelnego Dyrektora Powszechnej Wystawy Krajowej,

- **Jerzego Müllera**, który został Zastępcą Naczelnego Architekta oraz Głównym kierownikiem budowy.

Już 12 maja 1927 roku, a więc cztery miesiące po wydaniu wspomnianego dekretu rządowego, naczelną architekturę przedstawił projekt zabudowy terenów wystawy. Teren przygotowywanej wystawy obejmował powierzchnię około 60 ha, podzieloną na pięć specjalistycznych sektorów. Budynki na tym terenie zajmowały łącznie powierzchnię 160.000 m² (w przybliżeniu 1/4 terenów wystawy). Ze względów technicznych obiekty wystawowe projektowali przede wszystkim ar-

*Powszechna Wystawa Krajowa 1929 r.,
(własność Biblioteki Uniwersyteckiej UAM)*

chitekci i konstruktorzy poznańscy. Także wykonawstwo powierzono przede wszystkim poznańskim przedsiębiorcom budowlanym (poznańskiemu rzemiosłu).

Postęp i jakość prac budowlanych kontrolowano codziennie podczas narad organizowanych w gabinecie Prezydenta

Cyryla Ratajskiego o godz. 9.00. Mówiąc o postępie prac należy przypomnieć, że w czasie zimy na przełomie lat 1928/1929 w Poznaniu temperatura spadała nawet do -30°C . W gronie pracowników budownictwa nie trzeba podkreślać, jak wielką niedogodność dla prowadzonych prac budowlanych stanowiła tak niska temperatura. Budowniczowie i projektanci zdawali sobie sprawę, że wobec napiętych terminów zakończenia prac należy preferować rozwiązania materiałowo-konstrukcyjne, które dadzą możliwość szybkiego postę-

ki sprawały, że budynki drewniane robiły wrażenie konstrukcji murowanych albo żelbetowych. Prace projektowe i wykonawcze zlecano drogą przetargów, zwracając uwagę na to, aby obiekty wznoszone były bardzo starannie, po możliwie najniższych kosztach.

Sprawny i bezpieczny przebieg wystawy wymagał organizacji zespołów zabezpieczenia awaryjnego. Przez cały czas trwania Powszechnej Wystawy Krajowej czynne były specjalistyczne pogotowia techniczne (zespoły 3-4 osobowe).

Heroiczny wręcz wysiłek budowniczych oraz ich wysokie kwalifikacje zawodowe sprawiły, że wystawę otwarto w ustalonym terminie – 16 maja 1929 roku, jak życzył sobie rząd polski – w rocznicę X lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Powszechną Wystawę Krajową otworzył Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki, w obecności Premiera dr Kazimierza Świtalskiego. Obecny był także Minister przemysłu i handlu Eugeniusz Kwiatkowski, który pozostawał z organizatorami w częstych i przyjaznych kontaktach. Marszałka Polski reprezentował generał brygady Daniel Konarzewski. Obecny był Prymas Polski i Nuncjusz Apostolski oraz korpus dyplomatyczny.

Zasłużone komplementy pod adresem organizatorów i budowniczych wypowiedział minister Eugeniusz Kwiatkowski, podczas konferencji prasowej zorganizowanej 28 marca 1929 roku w Warszawie:

- „Muszę wyrazić pełne uznanie i szacunek wobec tej gigantycznej pracy wykonanej w ciągu krótkiego czasu, w warunkach trudnych przez Poznań”.

- „Poziom organizacyjny tej wystawy, która wydatkowała zaledwie kilkanaście procent tych sum, jakie zostały wydane przez inne analogiczne wystawy jest tak wysoki, że mimo szczupłości środków, osiągnięte rezultaty nie pozostaną w tyle, wobec innych europejskich wystaw”.

Natomiast Prezydent RP Ignacy Mościcki podczas otwarcia wystawy stwierdził między innymi:

- „Twórcy wystawy dokonali nadludzkiej pracy”.

- „Powszechna Wystawa Krajowa będzie wielkim przeglądem dorobku gospodarczego i kulturalnego całego Narodu oraz widomym symbolem jego Zjednoczenia”.

Powszechną Wystawę Krajową zwiedziło około 4,5 miliona osób z kraju i z zagranicy. W tym siedmiu strzelców ze Lwowa, którzy do Poznania przybyli pieszo, pokonując dziennie odcinki około 70 km.

Tradycje Powszechnej Wystawy Krajowej zorganizowanej w roku 1929 godnie kontynuują dzisiejsze Międzynarodowe Targi Poznańskie, a więc także Międzynarodowe Targi BUDMA i pozostałe targi branżowe.

Marian Krzysztofiak

*Powszechna Wystawa Krajowa 1929 r.,
(własność Biblioteki Uniwersyteckiej UAM)*

pu prac i niezależnienia się od warunków atmosferycznych.

Budynki projektowane i wznoszone dla potrzeb Powszechnej Wystawy Krajowej można podzielić na dwie następującą grupy:

1. Budynki stałe (trwałe, masywne) o konstrukcji murowanej i żelbetowej, z dachami drewnianymi, które mogły być wykorzystane w następnych imprezach targowych, sportowych itp. Do tej grupy należy zaliczyć budynki, których wznoszenie zapoczątkowano przed podjęciem decyzji o organizacji PWK (budynki przeznaczone dla szkolnictwa wyższego i średniego).

2. Budynki tymczasowe, przede wszystkim o konstrukcji drewnianej, które po Powszechnej Wystawie Krajowej miały być rozebrane, a materiał rozbiórkowy sprzedany. Rozważano także możliwość ich rozebrania i ponownego zmontowania (dla innych potrzeb) w innych miejscach Poznania.

Można wobec tego powiedzieć, że drewno było jednym z podstawowych tworzyw konstrukcyjnych pawilonów wystawowych, a cieśle szczególnie cenionymi pracownikami. Drewno było impregnowane farbami antykorozyjnymi i przeciwogniowymi. Nad bezpieczeństwem pożarowym wystawy czuwał Miejski Komendant Straży Pożarnej, który wydał szereg ściśle przestrzeganych rozporządzeń.

W wielu pawilonach, drewniane konstrukcje były tynkowane albo powlekanie tkaninami jutowymi. Takie powło-

BUDMA 2007

Międzynarodowe Targi Budownictwa

Innowacyjność w budownictwie

Ponad tysiąc wystawców z kilkudziesięciu państw, prezentacja rynkowych nowości, a także wydarzenia adresowane do głównych grup zawodowych sektora budowlanego oraz inwestorów indywidualnych – dane i krótka charakterystyka BUDMY 2007 jednoznacznie potwierdzają silną pozycję poznańskich targów budownictwa w Europie oraz niekwestionowaną dominację na rynku polskim. Odnotowywane obecnie ożywienie w budownictwie ma swoje odbicie w rosnącym zainteresowaniu targami, które odbędą się w Poznaniu w dniach 23-26 stycznia 2007 roku.

Dobra koniunktura – duże zainteresowanie

Obecnie ogólny klimat koniunktury w budownictwie przedsiębiorcy oceniają optymistycznie – najlepiej od roku 1993. Wg GUS, pozytywna sytuacja spowodowana jest utrzymaniem się korzystnych ocen dotyczących bieżącego portfela zamówień, produkcji budowlano-montażowej oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Także przewidywania na najbliższe miesiące w tym zakresie są bardzo korzystne. Wraz z pozytywnymi tendencjami odnotowywanymi na rynku, zwiększa się zainteresowanie targami ze strony potencjalnych uczestników. Napływające zgłoszenia potwierdzają pozycję BUDMY jako najważniejszego wydarzenia marketingowego sektora budowlanego w Polsce i czołowych targów budownictwa w Europie Środkowej. Są branże, jak np. stolarka okienna czy dachy, w których w porównaniu z poprzednimi targami odnotuje się kilkunastoprocentowy wzrost ilości zgłoszonych firm.

Wystawcy i ich oferta – prezentacja zastosowań produktów

Ekspozycja BUDMY przygotowana jest z myślą o pokazaniu nie tylko samych produktów, ale także ich zastosowań. Podzielona jest na czytelne segmenty tematyczne, ułatwiające dotarcie do poszukiwanej oferty: Salon materiałów budowlanych, Salon stolarki otworowej, Salon wykończenia, wystroju i małej architektury, Salon usług budowlanych, Dachy, Centrum Budownictwa Drogowego i Inżynierskiego, Centrum Budownictwa Sportowego oraz Salon Nieruchomości i Inwestycji INVESTFIELD. Ich uzupełnieniem są strefy specjalne, jak Wyspa Nowości eksponująca najnowsze hity

wystawców czy BudShow pokazujący finalny efekt zastosowań nowoczesnych produktów i technologii.

W powyższej formule firmy uczestniczące w targach BUDMA 2007 przedstawiają materiały budowlane i izolacyjne, chemię budowlaną, nawierzchnie, posadzki i podłogi, dachy, wyroby metalowe i elementy mocujące, szkło, profile, okna, drzwi oraz okucia, bramy i ogrodzenia, schody i windy. Warto zaznaczyć, że BUDMA to targi producentów – jak pokazały badania, producenci stanowią około 70 proc. wystawców; na targach obecni są również handlowcy i usługodawcy.

Targi BUDMA 2006.

Zwiedzający i ich oczekiwania – fachowcy zainteresowani nowościami

BUDME śmiało można też nazwać targami profesjonalnych zwiedzających – aż 85 proc. zwiedzających zadeklarowało, że odwiedza targi w celach służbowych. Są wśród nich inwestorzy instytucjonalni, zarządcy budynków, architekci, wykonawcy, dystrybutorzy, są przedstawiciele instytucji regulacyjnych, środowisk naukowych oraz szkół i uczelni budowlanych. Targi odwiedzane są również przez inwestorów indywidualnych.

Najczęstszym powodem obecności na targach była chęć poznania rynkowych nowości, BUDMA umożliwia bowiem pełen przegląd i porównanie najnowszych ofert wystawców. Jako ważne powody zwiedzający wskazują także spo-

Targi BUDMA 2006.

tkania ze stałymi partnerami biznesowymi oraz pozyskanie nowych partnerów.

Nie tylko ekspozycja

– konferencje, dyskusje, warsztaty, prezentacje

Program wydarzeń kształtowany jest w odniesieniu do wszystkich grup wystawców i zwiedzających. Innowacyjność w Budownictwie – konferencja z udziałem przedstawicieli Europejskiej i Polskiej Platformy Technologicznej Budownictwa – to wydarzenie kierowane do całego sektora budowlanego, zarówno przedstawicieli przemysłu, jak i nauki. Dla eksporterów materiałów i usług budowlanych organizowane jest Forum Współpracy Budowlanej, którego partnerem tym razem będzie Gruzja. Dni Inżyniera Budownictwa to spotkanie kadry inżyniersko-technicznej, a Targowe Spotkania z Architekturą – prelekcje i prezentacje dla architektów oraz studentów architektury. Dzień Dystrybutora – prezentacja rankingu najlepszych marek budowlanych i dystrybutorów materiałów budowlanych – zainteresuje przedstawicieli handlu. Wydarzenia dla samorządów to INVESTFIELD – prelekcje i prezentacje na temat rozwoju regionalnego, drogownictwa, rewitalizacji oraz możliwości pozyskiwania dofinansowania z Unii Europejskiej, oraz Centrum Budownictwa Sportowego – wystawa, seminaria, warsztaty i konsultacje z zakresu inwestycji sportowych i rekreacyjnych. Bogata jest oferta wydarzeń dla rzemiosła: Dzień Dekarza – Kongres Polskiego Stowarzyszenia Dekarzy oraz Mistrzostwa Polski Młodych Dekarzy, Dzień Glazurnika – spotkanie branżowe organizowane przez Polskie Stowarzyszenie Płytkarzy, Rzemieślnicze Forum Budowlane – ekspozycja, warsztaty i spotkanie przygotowane przez Wielkopolski Cech Rzemiosł Budow-

lanych, oraz Malarska Strefa – przestrzeń prezentacyjna dla producentów farb. Z myślą o inwestorach indywidualnych organizowany jest BudShow – aktywny pokaz materiałów i technologii budowlanych „na żywo”.

Budownictwo sportowe

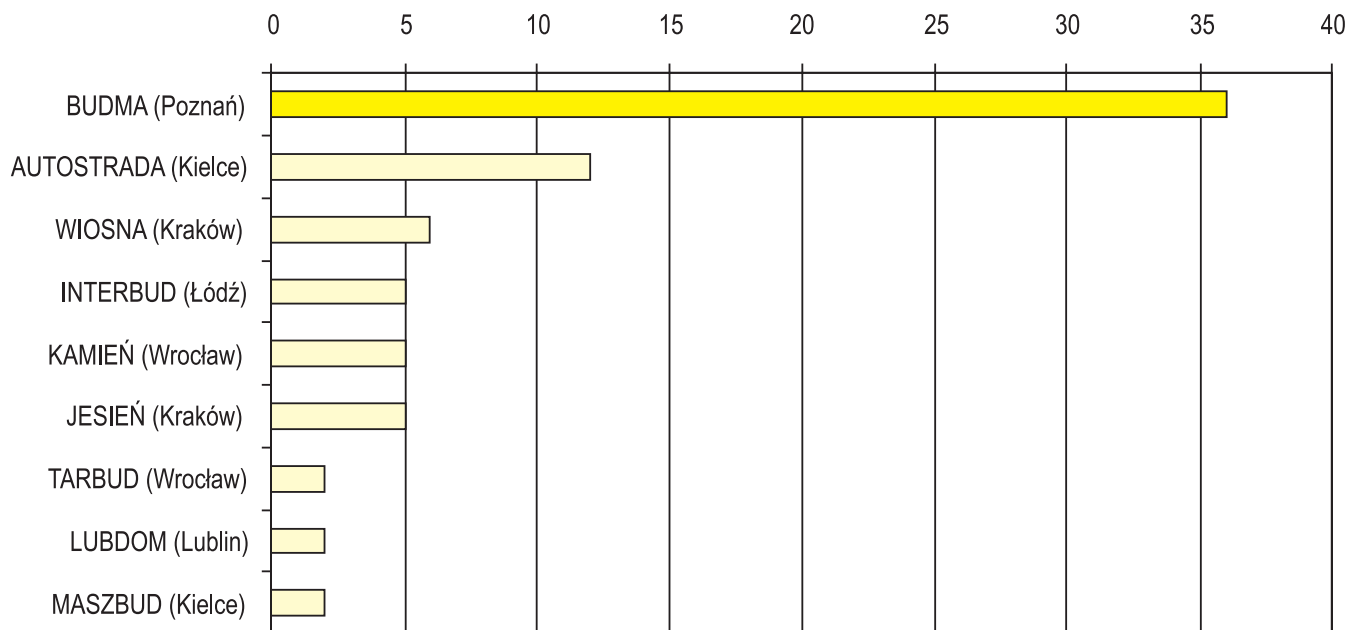
Centrum Budownictwa Sportowego to nowy projekt, który swoją premierę w ramach targów BUDMA miał w roku 2006. Na przedsięwzięcie to składają się zarówno ekspozycja wystawców poświęcona budownictwu sportowemu i rekreacyjnemu, jak i program merytoryczny obejmujący seminaria, warsztaty i konsultacje eksperckie na tematy związane z planowaniem, finansowaniem, projektowaniem, budową, modernizacją, wyposażeniem oraz zarządzaniem obiektami sportowymi i rekreacyjnymi. Jest to specjalna oferta kierowana do wszystkich uczestników tego szczególnego segmentu budownictwa, a więc do przedstawicieli samorządów z jednej strony oraz do oferentów materiałów i wykonawców z drugiej. CBS jest corocznym podsumowaniem cyklu przedsięwzięć odbywających się w ramach ogólnopolskiego „Programu na rzecz rozwoju budownictwa sportowego w Polsce”.

Nieruchomości i inwestycje

INVESTFIELD Salon Nieruchomości i Inwestycji to wydarzenie przygotowywane głównie dla reprezentantów miast, gmin i regionów. Jest to jeden z salonów tematycznych targów BUDMA 2007 i kontynuacja organizowanego przez ostatnie dwa lata Forum INVESTFIELD. Na tegoroczne wydarzenie składają się blok seminariów i prezentacji praktycznych rozwiązań problemów oraz wystawa ofert inwestycyjnych miast i regionów. Uczestnikami INVESTFIELD – tak po stronie wystawców, jak i zwiedzających – będą zarówno samorządy terytorialne, jak również inwestorzy, deweloperzy, pośrednicy, przedsiębiorcy prywatni, kancelarie prawne, banki. W trakcie trzydniowego salonu omówione zostaną takie tematy, jak rozwój regionalny, unijne dofinansowanie na rozwój lokalny, budowa dróg i autostrad, strefy ekonomiczne, rewitalizacja miast i miasteczek oraz – w ramach odbywającego się równoległe Centrum Budownictwa Sportowego – budownictwo sportowe i rekreacyjne.

Partnerzy

Przy realizacji tak rozbudowanego programu targowych wydarzeń konieczna jest współpraca MTP z wieloma partnerami; są wśród nich m.in. ministerstwo budownictwa,

*BUDMA na tle innych polskich targów budownictwa
Największe w Polsce targi budownictwa wg powierzchni (w tys. m kw.)
(źródło: Polska Korporacja Targowa, Raport 2006)*

ministerstwo rozwoju regionalnego, ministerstwo transportu, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Polska Izba Inżynierów Budownictwa, Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa, Izba Architektów RP, Stowarzyszenie Architektów Polskich, Związek Rzemiosła Polskiego, Polskie Stowarzyszenie Dekarzy, Polskie Stowarzyszenie Płytkarzy, Stowarzyszenie Dom Drewniany i Fundacja Promocji Drewna, Instytut Techniki Budowlanej, Instytut Badawczy Dróg i Mostów, ASM Centrum Badań i Analiz Rynku oraz Polski Klub Infrastruktury Sportowej.

BUDMA to najważniejsze wydarzenie marketingowe sektora budowlanego w Polsce i czołowe targi budownictwa w Europie Środkowo-Wschodniej.

W skrócie BUDMA to:

- **Targi międzynarodowe** (ponad 1.000 wystawców z kilkudziesięciu państw i regionów oraz ponad 50.000 zwiedzających),
- **Targi producentów** (producenci, to aż blisko 70 proc. wystawców. Na targach obecni są również handlowcy i usługodawcy),
- **Targi nowości** (katalog rynkowych nowości prezentowanych przez wystawców zawiera ponad 100 pozycji),
- **Targi wiedzy** (program targów przygotowywany z myślą o głównych grupach wystawców i zwiedzających),

- **Targi profesjonalnych zwiedzających** (zdecydowana większość zwiedzających [85 proc.] odwiedza targi w celach służbowych).

Ekspozycja przygotowywana jest z myślą o pokazaniu nie tylko samych produktów, ale przede wszystkim ich zastosowań. Podzielona jest na czytelne segmenty tematyczne i uzupełniona o strefy specjalne, jak Wyspa Nowości ekspozująca najnowsze hity wystawców, czy BudShow pokazujący finalny efekt zastosowań nowoczesnych produktów i technologii.

Program wydarzeń kształtowany jest w odniesieniu do wszystkich grup wystawców i zwiedzających – producentów i dystrybutorów, architektów, wykonawców budowlanych, przedstawicieli nauki, zarządców nieruchomości oraz inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych.

Pozostałe targi dla sektora budowlanego organizowane przez MTP:

- BUMASZ - Międzynarodowe Targi Maszyn, Narzędzi i Sprzętu Budowlanego,
- INSTALACJE - Międzynarodowe Targi Instalacyjne,
- AQUA-SAN - Salon Łazienek i Wellness.

Zwiedzanie

Targi BUDMA 2007 potrwać od 23 do 26 stycznia; można je zwiedzać w godzinach od 9 do 17.

*Tomasz Stachowiak
Międzynarodowe Targi Poznańskie*

CENTRUM BUDOWNICTWA sportowego

Ekspozycja poświęcona budownictwu sportowemu i rekreacyjnemu oraz szeroki program merytoryczny związany z planowaniem, finansowaniem, projektowaniem, budową, modernizacją, wyposażeniem oraz zarządzaniem obiektami sportowymi i rekreacyjnymi – oto CENTRUM BUDOWNICTWA SPORTOWEGO w skrócie. Wspólne przedsięwzięcie Międzynarodowych Targów Poznańskich i Polskiego Klubu Infrastruktury Sportowej, które organizowane jest po raz drugi, będzie jednym z salonów tematycznych targów BUDMA 2007 (23-26 stycznia).

W ramach CENTRUM producenci z sektora budownictwa sportowego i rekreacyjnego oraz producenci materiałów i technologii stosowanych w obiektach sportowych, rekreacyjnych i turystycznych zaprezentują swoje produkty i najnowsze osiągnięcia materiałowe, technologiczne i konstrukcyjne. Ale CBS to również bogaty program merytoryczny, na który składają się debata publiczna, seminaria i warsztaty, konsultacje i porady ekspertów, prezentacje, park sportu oraz wystawy.

Wstępny program CBS przewiduje następujące tematy:

- SEMINARIUM Źródła finansowania inwestycji sportowych, rekreacyjnych i turystycznych ze środków Unii Europejskiej z programów opr. na lata 2007-2013. Kompozowanie montażu finansowego,
- SEMINARIUM Projektowanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w Polsce i na świecie,
- SEMINARIUM Budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych – nowoczesne, energooszczędne rozwiązania materiałowe, technologiczne i konstrukcyjne,
- PREZENTACJE zrealizowanych, użytkowanych obiektów w Polsce i wykład nt. eksploatacji i efektywnego zarządzania obiektami sportowymi i rekreacyjnymi,
- PREZENTACJA kompleksów sportowo-rekreacyjnych i leczniczych zrealizowanych w Niemczech. Idea 6 filarów. Jak obiekt tego typu może na siebie zarabiać?
- WARSZTATY Projekty modelowe w inwestycjach sportowych i rekreacyjnych – typowe projekty obiektów typu budowa lub modernizacja pływalni krytej, hali sportowej, stadionu, finansowane z Funduszy Strukturalnych,
- WARSZTATY Zamówienia Publiczne.

W czasie targów działać będzie PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY z udziałem ekspertów ds. planowania, finansowania, projektowania, wykonawstwa inwestycji sportowych i rekreacyjnych, zamówień publicznych, eksploatacji i zarządzania tego typu infrastrukturą. Prowadzone konsultacje będą bezpłatne.

Całość wydarzeń dla samorządów – ekspozycje i konfe-

rencje CENTRUM BUDOWNICTWA SPORTOWEGO oraz Salonu INVESTFIELD – odbywać się będzie w pawilonie 15.

Ponadto przez wszystkie dni targowe udostępniona będzie Galeria Laureatów konkursów FIRMA NA MEDAL i BUDOWNICZY POLSKIEGO SPORTU, a w niej prezentacja wyróżnionych obiektów sportowych i rekreacyjnych (pływalnie kryte, hale i sale sportowe, stadiony, centra sportowo-edukacyjne, rehabilitacyjne, energooszczędne obiekty sportowe i rekreacyjne, hotele z infrastrukturą wellness i spa), zrealizowanych w Polsce przy współudziale środków Krajowego Funduszu Kultury Fizycznej (dopłaty z Totalizatora Sportowego) oraz środków unijnych i prywatnych.

Atrakcją CBS będzie obecność znanych sportowców, gwiazd polskiego sportu i olimpijczyków oraz liczne konkursy i zabawy z nagrodami dla zwiedzających.

Silna reprezentacja producentów stolarki otworowej

Doskonale zapowiada się ekspozycja stolarki otworowej na BUDMIE 2007 (23-26 stycznia). Przyjęte zgłoszenia już dzisiaj potwierdzają, że ta grupa branżowa będzie reprezentowana znacznie mocniej niż na poprzedniej edycji targów, a wśród wystawców zobaczymy wielu liderów.

Po rocznej przerwie na targi wracają m.in. takie firmy, jak BKV, GARBALIŃSKI, G-U, HAUTAU, MACO, ROTO FRANK, SCHUERING, SIEGENIA-AUBI czy WINKHAUS. Obecne będą firmy profilowe, jak METALPLAST BIELSKO i PROFINE, których oferty zobaczymy po kilku latach nieobecności na targach. Po raz pierwszy natomiast w targach uczestniczyć będzie firma PORTOS oferująca osłony. Ponadto odnotować należy nową grupę branżową BUDMY – maszyny do drewna – którą reprezentować będą m.in. CEFLA, HOMAG, SCM oraz TEKNIKA.

Stolarka osłonowa na targach BUDMA 2007 to trzy podgrupy tematyczne. Dotychczasowe zgłoszenia już teraz pokazują, że ekspozycja w każdej z nich będzie niezwykle interesująca, wśród wystawców będzie bowiem silna reprezentacja rynkowych liderów. Na targach zobaczymy m.in. najnowszą ofertę takich firm, jak:

1. ALURON, CEFLA, DIMEX, DRUTEX, FAKRO, FIMTEC, GARBALIŃSKI, MAGNUS, MECAL, METALPLAST BIELSKO, MOL, PARAPETY, PORTOS, PRESS-GLAS, PROFINE, ROTO FRANK, ROYAL EUROPA, SCHUERING, SOMFY, URBAN/RAPID – w grupie szkło, profile, okna, osłony;
2. DRE, PADILLA, POL-SKONE, PORTA – w grupie drzwi i okucia;

3. oraz CAME, EFAFLEX, HÖRMANN, LEGBUD, POSTAL w grupie bramy i windy.

Wszystkie dachy pod jednym dachem – Salon DACHY zaprasza

BUDMA 2007 (23-26 stycznia) będzie pierwszymi targami, podczas których do dyspozycji wystawców i zwiedzających oddany zostanie zmodernizowany i powiększony kompleks pawilonów w zachodniej części terenów MTP (pawilony 7, 7A, 8 i 8A). Wynikiem kompleksowej modernizacji jest m.in. wspólny dach pokrywający przestrzeń pomiędzy ww. halami, co znacząco zwiększy komfort zwiedzania zlokalizowanych tam ekspozycji i uczestniczenia w odbywających się eventach. Podczas BUDMY 2007 pawilony te będą miejscem prezentacji pokryć i akcesoriów dachowych, systemów odwodnień i izolacji dachowej.

Ożywienie w branży budowlanej przekłada się na wzrost zainteresowania targami i ma swoje odbicie w odnotowywanych statystykach. Już dzisiaj można powiedzieć, że branża dachowa na BUDMIE 2007 odnotuje kilkunastoprocentowy wzrost w stosunku do poprzedniej edycji targów.

Spośród firm oferujących wszystko co potrzebne dla zbudowania trwałego i dobrego dachu, swój udział w targach zapowiedzieli już m.in.: ARCELOR, BALEX METAL, BLACHY PRUSZYŃSKI, CELL-FAST, CERABUD, CONSMARKET, CORUS POLSKA, DABLEX, DACHZIEGELWERKE NELSKAMP, IMPEXMETAL, FIRST CORPORATION, GALECO, GAMRAT, IZOLACJA-JAROCIN, KACZMAREK, LAFARGE, MAGE HERZBERG, MITTAL STEEL, NORD BITUMI, PLANNJA, PROFIL, RESINEX, RHEINZINK POLSKA, ROBEN, THYSSENKRUPP ENERGOSTAL, WIENERBERGER, ZI-CO, ZC-BOLESŁAWIEC.

Wzorem lat poprzednich, ekspozycja ta uzupełniona będzie przez część konferencyjną i eventową. W ramach Dnia Dekarza obradować będzie Ogólnopolski Kongres Dekarzy Polskich. Młodzi Dekarze podczas targów rywalizować będą ze sobą w ramach Mistrzostw Polski. Organizatorem obu tych wydarzeń jest Polskie Stowarzyszenie Dekarzy.

INVESTFIELD – szeroka oferta dla przedstawicieli samorządów

Salon Nieruchomości i Inwestycji INVESTFIELD to wydarzenie przygotowywane z myślą o reprezentantach miast, gmin i regionów. Jest to jeden z salonów tematycznych targów BUDMA 2007 (23-26 stycznia) i kontynuacja organizowanego przez ostatnie dwa lata Forum INVESTFIELD.

Na tegoroczne wydarzenie składać się będzie blok seminariów i prezentacji praktycznych rozwiązań problemów oraz wystawa ofert inwestycyjnych miast i regionów. Uczestnikami INVESTFIELD – tak po stronie wystawców, jak i zwiedzających – będą zarówno samorządy terytorialne, jak rów-

nież inwestorzy, deweloperzy, pośrednicy, przedsiębiorcy prywatni, kancelarie prawne, banki.

W trakcie trzydniowego salonu omówione zostaną takie tematy, jak rozwój regionalny, unijne dofinansowanie na rozwój lokalny, budowa dróg i autostrad, strefy ekonomiczne, rewitalizacja miast i miasteczek oraz – w ramach odbywającego się równoległe Centrum Budownictwa Sportowego – budownictwo sportowe i rekreacyjne. Program ten przygotowywany jest we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Instytutem Badawczym Dróg i Mostów, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Autostradą Wielkopolską oraz z Polskim Klubem Infrastruktury Sportowej. Formuła salonu umożliwia szerokie spojrzenie na omawiane zagadnienia – zarówno z punktu widzenia teoretyków, jak i praktyków.

Całość wydarzeń dla samorządów – ekspozycje i konferencje Salonu INVESTFIELD oraz Centrum Budownictwa Sportowego – odbywać się będzie w pawilonie 15.

Dom dla każdego

BudShow „Dom dla każdego” – pod takim hasłem wystawcy i zwiedzający targów BUDMA 2007 (23-26 stycznia) będą świadkami prowadzonej na żywo w pawilonie 12 budowy jednorodzinnego domu modelowego.

Ta odważna forma prezentacyjna powstała z myślą o inwestorach indywidualnych, którzy planują budowę własnego domu. Tym razem formuła projektu podporządkowana została prezentacji materiałów, urządzeń i technologii budowlanych, które pozwalają na możliwie najbardziej ekonomiczną budowę i eksploatację budynku, przy zachowaniu wysokich standardów jakościowych.

Dom modelowy przedstawiony zostanie w dwóch obszarach: Dom w budowie – w tej części trwać będą prace budowlane, co umożliwi zapoznanie się z produktami i technologiami na etapie wykonawstwa, oraz Dom gotowy – ekspozycja części domu przygotowanej do zamieszkania.

Targi BUDMA już po raz trzeci będą miejscem przeglądu nowoczesnych materiałów i technologii budowlanych prezentowanych w tej formie. Udział w projekcie BudShow 2007 potwierdziły już takie firmy, jak ALPOL GIPS, CERAMIKA PARADYŻ, FAKRO, HORMANN i SOLBET. Realizacja domu modelowego zostanie wykonana z użyciem dostarczonych przez ww. producentów materiałów, a poszczególne etapy technologiczne wznoszenia obiektu wykonają autoryzowane ekipy wykonawcze tych firm. Ponadto bezpośrednio obok budowanego domu, na stoiskach informacyjnych firm biorących udział w BudShow, zwiedzający będą mieli okazję uzyskać informacje i zasięgnąć porad na temat prezentowanych produktów i technologii.

Tomasz Stachowiak
Międzynarodowe
Targi Poznańskie

PROGRAM MIĘDZYNARODOWYCH TARGÓW „BUDMA” 2007

22.01.2007 – poniedziałek		
12:00-14:00	Pierwsze posiedzenie Sądu Konkursowego Złotego Medalu MTP	
	Wyjazdowe posiedzenie Podkomisji stałej ds. budownictwa oraz gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej Komisji Infrastruktury Sejmu RP	
23.01.2007 – wtorek		
10:00-10:30	Otwarcie targów BUDMA 2007	paw. 15 na ekspozycji CBS i INVESTFIELD
10:00-15:00	DNI INŻYNIERA BUDOWNICTWA <ul style="list-style-type: none"> patronat: Polska Izba Inżynierów Budownictwa organizatorzy: Wielkopolska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa, MTP 	paw. 3 sala zielona i niebieska
11:00-12:00	Budownictwo mieszkaniowe – program rządowy	paw. 3 – sala zielona
10:00-11:00	Warsztaty – Salon projektantów	paw. 3 – sala niebieska
11:00-11:30	Przerwa	
11:30-12:30	Warsztaty – Salon projektantów	
	Projekt budowlany a wykonawczy	
13:00-15:00	Warsztaty – Salon wykonawców	
	Ujednolicenie procedur związanych z realizacją i odbiorem obiektu budowlanego	
12:00-14:00	POLSKA PLATFORMA TECHNOLOGICZNA BUDOWNICTWA Innowacyjność w budownictwie <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polska Platforma Technologiczna Budownictwa, ASM Centrum Badań i Analiz Rynku, MTP 	paw. 5 – WTC
12:00-15:00	CENTRUM BUDOWNICTWA SPORTOWEGO INVESTFIELD Seminaria, prezentacje, warsztaty <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polski Klub Infrastruktury Sportowej, MTP 	paw. 15
12:00-15:00	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji - seminarium	paw. 14 B – sala C
	Związek OKNA i DRZWI - seminarium	paw. 14 B – sala B
	IMPEXMETAL – spotkanie firmowe	paw. 15 – sala 414
15:00-17:00	Posiedzenie rozstrzygające Sądu Konkursowego Złotego Medalu MTP	
16:00-18:00	WIELKOPOLSKA IZBA BUDOWNICTWA <ul style="list-style-type: none"> przyjęcie 	paw. 15 – Klub Wystawców
19:00-24:00	Wieczór branżowy dla wystawców	Stary Browar – PIANO BAR
24.01.2007 - środa		
10:00-12:15	DNI INŻYNIERA BUDOWNICTWA INVESTFIELD <ul style="list-style-type: none"> patronat: Polska Izba Inżynierów Budownictwa organizatorzy: Instytut Badawczy Dróg i Mostów, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Autostrada Wielkopolska SA, MTP 	paw. 3 – sala zielona
10:00-10:30	Koncepcja rozwoju dróg krajowych i autostrad – Ministerstwo Transportu	
	Uwarunkowania prawne budowy dróg i autostrad – IBDiM	
10:30-10:50	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	
10:50-11:10	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad – Oddz. Włkp.	
11:10-11:30	Przerwa	
11:30-11:45	Nowelizacja ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych z dnia 20 kwietnia 2003 r.	
11:45-12:15	Uwarunkowania społeczne przy budowie autostrad – AW SA	
11:00-14:00	TARGOWE SPOTKANIA Z ARCHITEKTURĄ INVESTFIELD	paw. 5 – WTC lub na terenie ekspozycji
11:00-12:45	Rozwój miejski w aspekcie rewitalizacji <ul style="list-style-type: none"> miasto / dzielnica osiedle mieszkaniowe obiekt (Stary Browar, Manufaktura) organizatorzy: Izba Architektów, SARP, Forum Rewitalizacji, CUTOB, WOIB, 	

12:45-13:00 13:00-14:00	Przerwa PERŁY CERAMIKI – wręczenie nagród <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Redakcja "Wokół Płytek Ceramicznych", SARP, MTP 	
11:00-13:00	INSTYTUT TECHNIKI BUDOWLANEJ Ocena funkcjonowania ustawy o materiałach budowlanych	paw. 14B – I ptr.
11:00-13:00	RHEINZINK - spotkanie zamknięte	paw. 14 A – sala duża
12:00-14:00	PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY - seminarium	paw. 3 – sala niebieska
12:00-14:00	CENTRUM BUDOWNICTWA SPORTOWEGO seminaria, prezentacje, warsztaty <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polski Klub Infrastruktury Sportowej, MTP 	paw. 15
	IMPEXMETAL – spotkanie firmowe	paw. 15 – sala 414
9:00-17:00	ROBOBAT – prezentacja nowego pakietu Robobat Office	paw. 14 B – sala C
12:00-15:00	KREISEL – spotkanie firmowe	paw. 14 A – I ptr.
16:00-19:00	Wręczenia nagród: <ul style="list-style-type: none"> ZŁOTY MEDAL MTP ACANTHUS AUREUS Nagroda im. M.Nowickiego (wyd. RAM) 	paw. 15 – sala kongresowa
25.01.2007 - czwartek		
11:00-13:00	INVESTFIELD Rozwój regionalny <ul style="list-style-type: none"> Ministerstwo Rozwoju Regionalnego PAIIZ – strefy ekonomiczne Polska Federacja Rynku Nieruchomości 	paw. 15
11:00-13:00	DZIEŃ DEKARZA Ogólnopolski Kongres Dekarzy Polskich <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polskie Stowarzyszenie Dekarzy, MTP 	paw. 15 – sala kongresowa
12:00-14:00	DZIEŃ GLAZURNIKA spotkanie branży <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polskie Zrzeszenie Płytkarzy, MTP 	paw. 6 A
12:00-14:00	CENTRUM BUDOWNICTWA SPORTOWEGO seminaria, prezentacje, warsztaty <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polski Klub Infrastruktury Sportowej, MTP 	paw. 15
12:00-15:00	DZIEŃ DYSTRYBUTORA <ul style="list-style-type: none"> ASM Centrum Badań i Analiz Rynku, MTP 	paw. 14 A –sala duża
	IMPEXMETAL – spotkanie firmowe	paw. 15 – sala 414
9:00-17:00	ROBOBAT – prezentacja nowego pakietu Robobat Office	paw. 14 B – sala C
13:00-14:30	RZEMIEŚNICZE FORUM BUDOWLANE <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Związek Rzemiosła Polskiego, Wielkopolski Cech Rzemiosł Budowlanych, MTP 	
14:00-18:00	WIECZÓR SZWAJCARSKI <ul style="list-style-type: none"> organizatorzy: Polsko-Szwajcarska Izba Przemysłu i Handlu, MTP 	Klub Wystawców
26.01.2007 – piątek		
	IMPEXMETAL – spotkanie firmowe	paw. 15 – sala 414
	BAL DEKARZY <ul style="list-style-type: none"> organizator: Stowarzyszenie Dekarzy Polskich 	paw. 15 – sala kongresowa

*Pieśń Mularska**(Z pieśni wiejskich i miejskich**ks. S. Tomickiego)*

Kiedy nam się pora zdarza,
 Pieśnią uczcijmy mularza,
 Bo rzemiosło to konieczne,
 Chociaż nieraz niebezpieczne.
 Czy kościoły Pana wznosim,
 Gdzie mu chwałę winną głosim,
 Czy to pałac tu bogaty,
 Albo jakie małe chaty.
 Czy stodoły, czy obory,
 Wszystko wśród stosownej pory,
 Gdy budować nam się zdarza,
 Toć potrzeba nam mularza!
 Jakże oko to zachwyca!
 Wzgórz wznosi się wieżyca,
 A na jej wysokim szczycie
 Krzyż, z którego trysło życie.
 Któż to wznosi takie śmiałe
 Te budowy i wspaniałe?
 Toć to mularz z czoła potem
 Z wagą, pędzlem, kielnią, młotem.
 Któż się tutaj równać może
 Dziś z mularzem? – Chowaj Boże!
 Jego dzieła trwają wieki,
 Choć bez ludzkiej są opieki.
 Egipt, kraj to bardzo dawny,
 I z piramid bardzo sławny,
 Co tysiące lat przetrwały.
 A gmachy to ... olbrzym cały.
 Któż podobne dzieła wskaże,
 Jak te co wzniesli mularze?
 Wszystkie trwają krótkie lata;
 A te do skończenia świata.
 Lecz ich sława niespożyta,
 Wieża Babel znakomita,
 Miała sięgać aż w niebiosy,
 Lecz pomieszał Pan ich głosy.

I rozproszył ludzkie syny
 Po tej ziemi za ich winy.
 I gdy się zmieszały szyki,
 Różne powstały języki.
 Ztąd dziś tyle mów wśród świata,
 Że brat nie rozumie brata,
 Ani ojciec swoje syny,
 Chociaż z jednej są rodziny.
 Przeto same tu przewroty,
 Zamiast światła dość ciemnoty,
 Miast cnót licznych, znają ludy
 Postęp, chciwość wśród obłudy.
 Któż mularza winić może
 Za ten przewrót? Chowaj Boże!
 Bo przyczyną tej niedoli
 Jest brak tylko dobrej woli.
 Ztąd skoro się pora zdarzy,
 Chwalić będę wciąż mularzy.
 Bo rzemiosło to konieczne,
 Chociaż nieraz niebezpieczne.
 Niebezpieczne... bo też snadnie
 Z rusztowania mularz spadnie.
 Lecz ostrożność mieć potrzeba,
 A ostrożnych strzegą Nieba.
 Niejeden na życia drodze
 Choć nie mularz, padnie srodze,
 I niejeden z naszych braci
 Padnie, że aż głowę straci.
 Ztąd się o nic już nie boję,
 Bom ostrożny, mocno stoję,
 Póki siły nie styranę,
 Murować też nie przestanę.

„Oświata” Tygodnik Katolicko-Narodowy
 dla stanu średniego. Poznań 1876 r.
 Wydawca: Tytus Daszkiewicz – Poznań,
 Redakcja: Władysław Simon – Poznań.

Droga S5 i S11

– szanse i zagrożenia

W wrześniu bieżącego roku Ministerstwo Transportu wydało Komunikat Prasowy nr 45, w którym poinformowało o priorytetach Rządu w zakresie budowy dróg i linii kolejowych w latach 2007-2013. Komunikat ten wywołał swoistą burzę wśród władz samorządowych Wielkopolski i w mediach. Przyczyną takiej reakcji był brak w rzeczonym komunikacie dróg krajowych przechodzących przez Wielkopolskę, a zwłaszcza drogi ekspresowej S11, która biegnie z północy kraju, od Kołobrzegu przez Piłę, Poznań, Ostrów i Kępno na Śląsk. Jest to ważna arteria komunikacyjna i nie ma chyba przesady w określeniu jej, jak nazywają ją członkowie Stowarzyszenia „Droga S11”, kręgosłupem komunikacyjnym Wielkopolski.

Nie mniej ważną funkcję w układzie komunikacyjnym naszego regionu pełni również droga S5 biegnąca od Bydgoszczy, a ściślej od Świecia n. Wisłą przez Gniezno, Poznań i Leszno do Wrocławia. Ta droga, jedynie na swym północnym przebiegu, od Bydgoszczy do Poznania znalazła się na liście priorytetów rządowych na najbliższe lata. Tak więc jedynie „korytarze” tras nr 2 i nr 8 znalazły się na tej liście. Marne to jednak pocieszenie dla Wielkopolan, bo na trasie nr 2 nową inwestycją, będzie tylko piętnastokilometrowy odcinek tej trasy od węzła Nowy Tomyśl na zachód do Trzciela. Pozostały odcinek autostrady A2 (85 km) przebiega przez teren województwa lubuskiego i wszystko na to dzisiaj wskazuje, że roboty powinny się tam rozpocząć w przyszłym roku i zakończyć się pod koniec 2009 roku. Tym samym będziemy jednym z nielicznych województw, które zakończą realizację programu autostradowego, nakreślonego przez planistów już wiele lat temu. Droga ekspresowa S8, biegnąca na południu Wielkopolski, od Wrocławia do Warszawy, też stanowi krótki odcinek bo zaledwie 25 km.

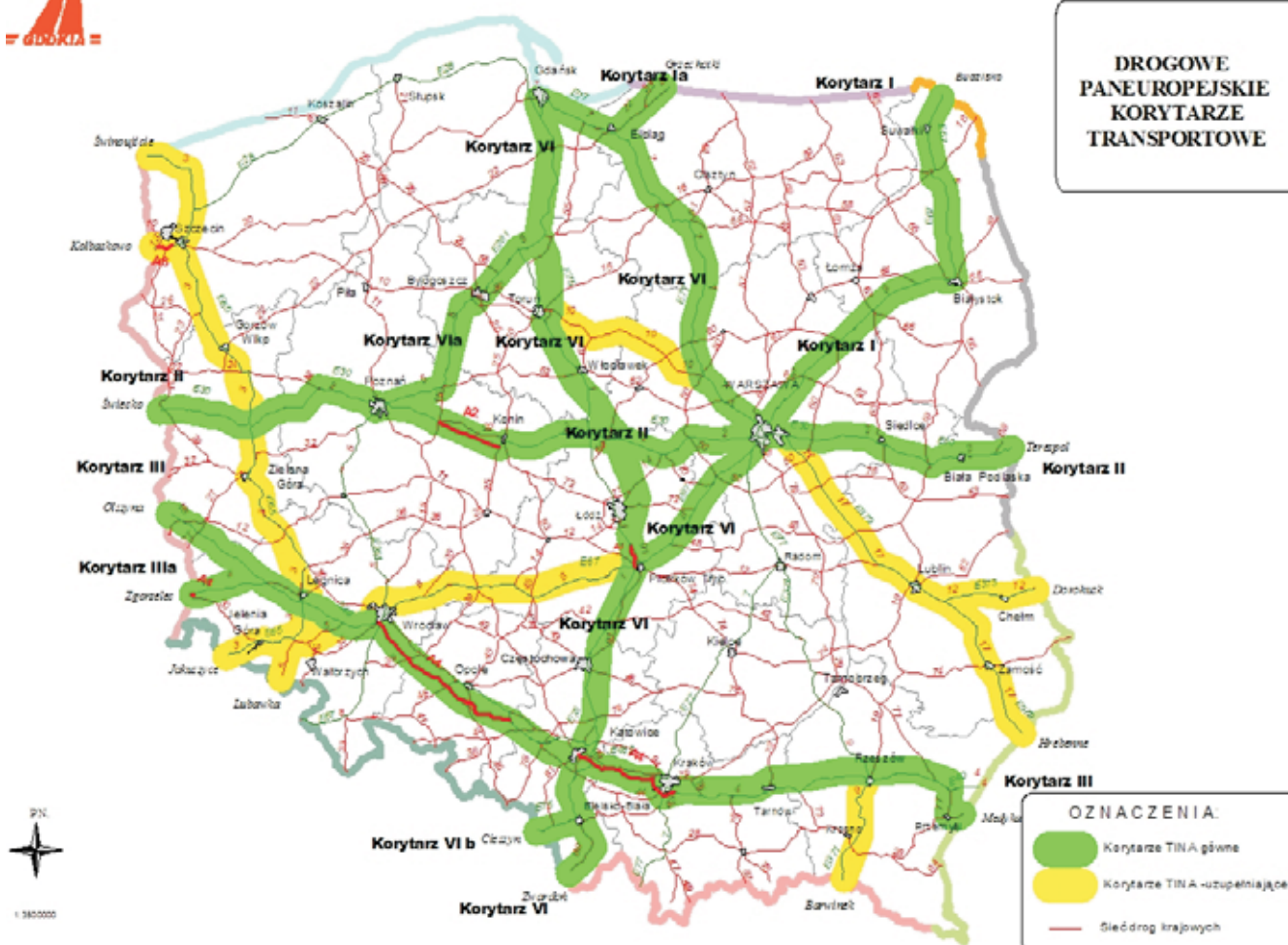
Ale autostrada przebiegająca przez nasz region z zachodu na wschód, czy droga S8 to nie wszystko. Pozostają jeszcze nakreślone w tych programach drogi ekspresowe, zwłaszcza te o biegnące w układzie południkowym, z północy na południe. To one skupiać będą na sobie uwagę dużej części Wielkopolan. Czy powinniśmy zatem podzielić obawy tych, którzy wieszczą czarne lata dla wielkopolskich dróg, czy też potraktować organizowane wokół nich akcje jedynie jako świetny przedmiot przedwyborczych hasel? - Pewnie, jak to w życiu bywa, ani jedno ani drugie. Sprawa jest jednak poważna i temat ten zainteresuje nie tylko wąskie grono drogowców naszej Izby, ale z pewno-

ścią też wszystkich tych członków Izby, którzy muszą często pokonywać drogę nr 5 lub 11 dojeżdżając do Poznania. Nie byłoby pewnie tak wielkich problemów ze znalezieniem się tych dróg w planie rozwojowym na lata 2007-2013, gdyby te drogi znajdowały się w tak zwanych Korytarzach Transportowych sieci TINA. Są to przyjęte przez Unię Europejską sieci na terenie Europy Środkowej i Wschodniej, w których przebiega infrastruktura uznana za priorytetową dla połączeń transeuropejskich. (Rys. 1)

Najważniejsze cele rozwojowe w zakresie infrastruktury transportu drogowego, w związku z naszymi zobowiązaniami w UE to¹:

- wywiązanie się ze zobowiązań w zakresie dostosowania dróg do europejskich standardów naciskowych 115 kN/oś,
  - priorytetowe potraktowanie inwestycji ważnych dla zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki (w tym gospodarki morskiej),
  - zmniejszenie degradacyjnego wpływu transportu drogowego na środowisko, w tym zwłaszcza:
    - wzrost bezpieczeństwa na drodze,
    - zapewnienie płynności ruchu i tym samym zmniejszenie energochłonności i emisji zanieczyszczeń i hałasu,
    - zmniejszenie kongestii,
    - zmniejszenie terenochłonności transportu drogowego.
- Realizacja przedstawionych celów wymaga:
- budowy sieci autostrad i dróg ekspresowych, w tym zwłaszcza przyspieszenia budowy autostrady A2 i drogi ekspresowej S3,
  - budowy obwodnic,
  - zmodernizowania sieci drogowej o podstawowym znaczeniu dla ruchu międzynarodowego poprzez dostosowanie jej do standardu naciskowego 115 kN/oś,
  - poprawy stanu pozostałych dróg poprzez zwiększenie zakresu prac modernizacyjnych, zapewnienia dostępu za pośrednictwem sieci drogowej do multimodalnych centrów logistycznych (terminale, lotniska, porty) zapewniające spójność w układach lokalnych, regionalnych, krajowym i europejskim.

1 B. Liberadzki, L. Mindur; - Polityka transportowa państwa - podstawowe założenia - „Uwarunkowania rozwoju systemu transportowego Polski” pod redakcją B. Liberadzkiego i L. Mindura, Warszawa 2006, wybrane zagadnienia.

Rys. 1. Sieć TINA w Polsce

Źródło: GDDKiA

Jak przedstawiają się zatem działania podejmowane przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad w odniesieniu do dróg S5 i S11?

I. Droga krajowa S5 /Świecie/ – Gniezno – Poznań – Leszno – /Wrocław/.

Droga S5, w części wschodniej swojego przebiegu leży w VI Korytarzu Sieci TINA, a jej długość na terenie województwa wielkopolskiego wynosi 159,0 km.

Droga S 5 jest przygotowywana przez Oddział w Poznaniu do realizacji w latach 2007-2013 na następujących odcinkach:

1. Wschodnia Obwodnica Poznania (odc. Łubowo – Iwno – Węzeł Kleszczewo A2) dł. 35,0 km do realizacji w latach 2009-2010,
2. Zachodnia Obwodnica Poznania – cz. południowa tj. odc. A2 Węzeł Głuchowo – Wronczyn dł. 16,1 km do realizacji w latach 2010-2011,

3. odc. Wronczyn – Kościan – Radomicko dł. 34,3 km do realizacji w latach 2012-2013,
4. odc. Radomicko – Leszno – Kaczkowo dł. 28,2 km do realizacji w latach 2010-2011,
5. odc. Kaczkowo – Bojanowo – Rawicz – Korzeńsko dł. 28,0 km do realizacji w latach 2008-2009.

Łączna długość wymienionych odcinków to **141,6 km** co stanowi **89%** całej drogi na terenie województwa.

Aktualnie prowadzone są na niej następujące prace przygotowawcze:

- najbardziej zaawansowany w przygotowaniu jest odc. Wschodniej Obwodnicy m. Poznania.

Na ukończeniu znajduje się projekt budowlany dla tego odc. drogi – zakończenie przewiduje się 30.06.2007 r. 29.06.2006 r. został złożony u Wojewody Wielkopolskiego wniosek o wydanie decyzji środowiskowej. Obecnie brak jest opinii Ministra Środowiska. Uzyskanie decyzji o lokaliza-

cji wraz z projektem podziału przewiduje się uzyskać do 31.03.2007 r.

- w roku 2006 zlecono Koncepcję Programową dla odcinka Kaczkowo – Korzeńsko, wraz z projektem budowlano-wykonawczym i uzyskaniem decyzji środowiskowej oraz decyzji o lokalizacji i projektami podziału.
- dla pozostałych odcinków opracowane jest Studium Techniczno – Ekonomiczne określające przebieg drogi. Przebieg drogi został zatwierdzony przez Generalnego Dyrektora za wyjątkiem odcinka w rejonie m. Leszno. Obecnie trwają uzgodnienia tego odcinka.

II. Droga krajowa nr S 11 /Kołobrzeg/ – Piła – Poznań – Ostrów Wlkp. – Kępno – /Bytom/

Długość drogi na terenie woj. wielkopolskiego wynosi 329 km. Poznański Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad realizuje i przygotowuje do realizacji w latach 2007-2013 następujące odcinki:

- 1) odc. Poznań – Kórnik dł. 14,1 km - w roku 2006 rozpoczęto rozbudowę tego odcinka do parametrów drogi ekspresowej. Termin zakończenia robót przewiduje się w roku 2007.
- 2) odc. Kórnik – Środa dł. 14,1 km do realizacji w latach 2012-2013.
- 3) obwodnice miejscowości:
  - Piły (III etap) dł. 4,8 km do realizacji w latach 2009-2010,
  - Ujścia dł. 7,0 km do realizacji w latach 2011-2012,
  - Obornik dł. 21,3 km do realizacji w latach 2011-2013,
  - Zachodnia Obwodnica Poznania dł. 26,4 km do realizacji w latach 2008-2010,
  - Jarocina dł. 12,8 km do realizacji w latach 2011-2012,
  - Ostrowa Wlkp. I etap dł. 6,2 km do realizacji w latach 2007-2008,
  - Kępna dł. 10,8 km do realizacji w latach 2007-2009,
  - Ostrowa Wlkp. II etap dł. 12,3 km do realizacji w latach 2009-2010.

Długość w/w odcinków to **130 km** co stanowi **40%** długości całej drogi na terenie województwa (Rys. 2).

Stan prac przygotowawczych dla S 11 jest następujący:

- ustalono przebieg drogi S 11 na odcinkach:
- 1) Piła – Poznań – opracowano Studium Techniczno – Ekonomiczne (STE)
- 2) Kórnik – Środa – Ostrów – Kępno – gr. woj. opolskiego – opracowano STE
- w 2005 r. zlecono wykonanie projektów budowlano-wykonawczych wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej, decyzji o lokalizacji drogi i projektów podziału dla zadań:

- Zachodniej Obwodnicy miasta Poznania

W dniu 28.02.2006 roku złożono u Wojewody Wielkopolskiego wniosek o wydanie decyzji środowiskowej. Do chwili obecnej brak jest opinii Ministra Środowiska, co opóźnia uzyskanie decyzji o lokalizacji.

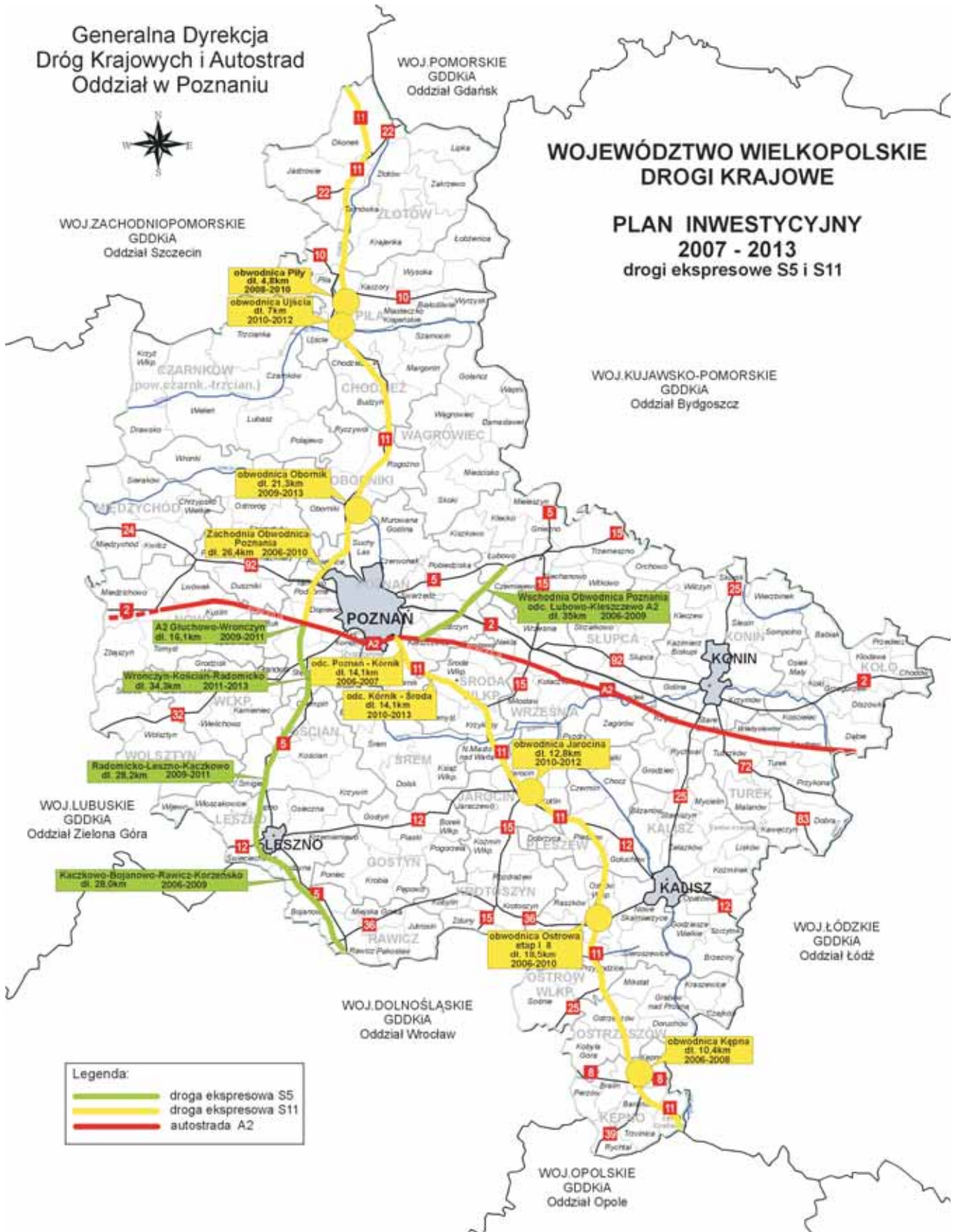
- Obwodnicy Ostrowa Wlkp. I etap
- Obwodnicy Kępna.

W dniu 15.02.2006 r. złożono u Wojewody Wielkopolskiego wniosek o wydanie decyzji środowiskowej. Do chwili obecnej brak jest opinii Ministra Środowiska, co opóźnia uzyskanie decyzji o lokalizacji.

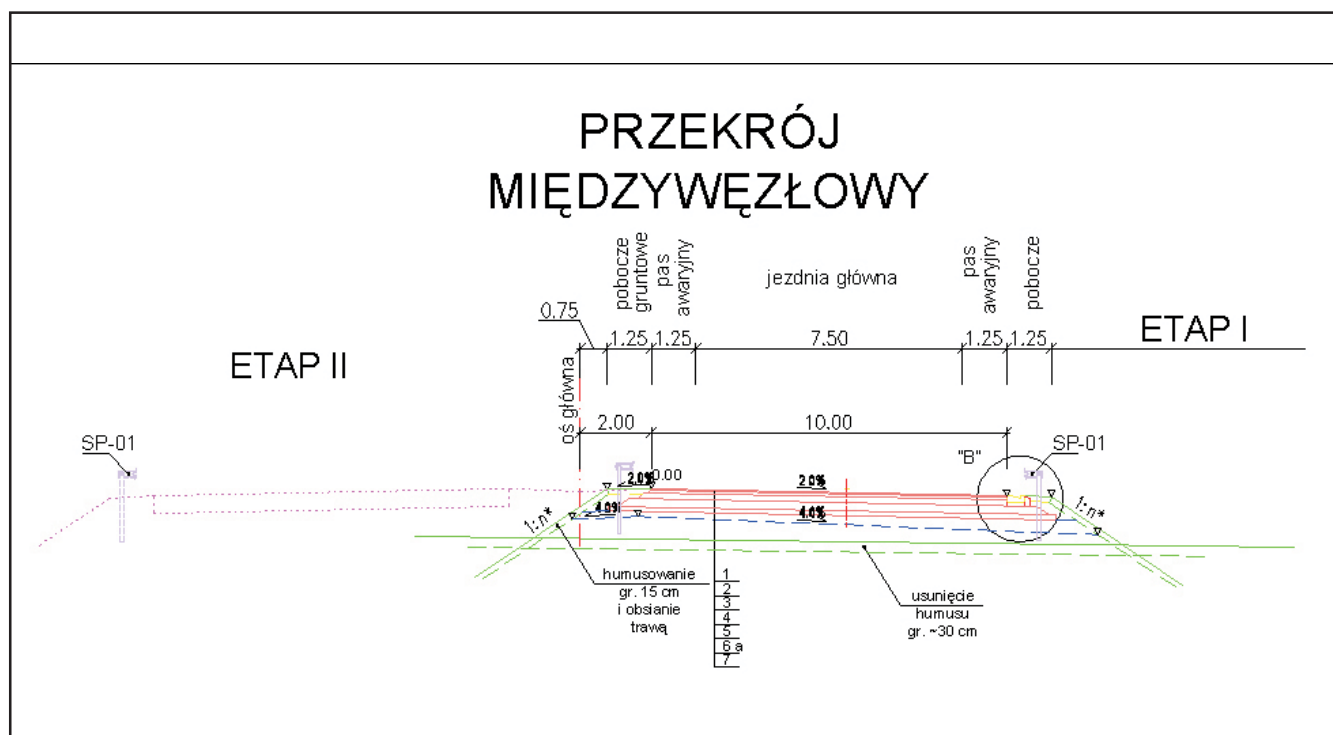
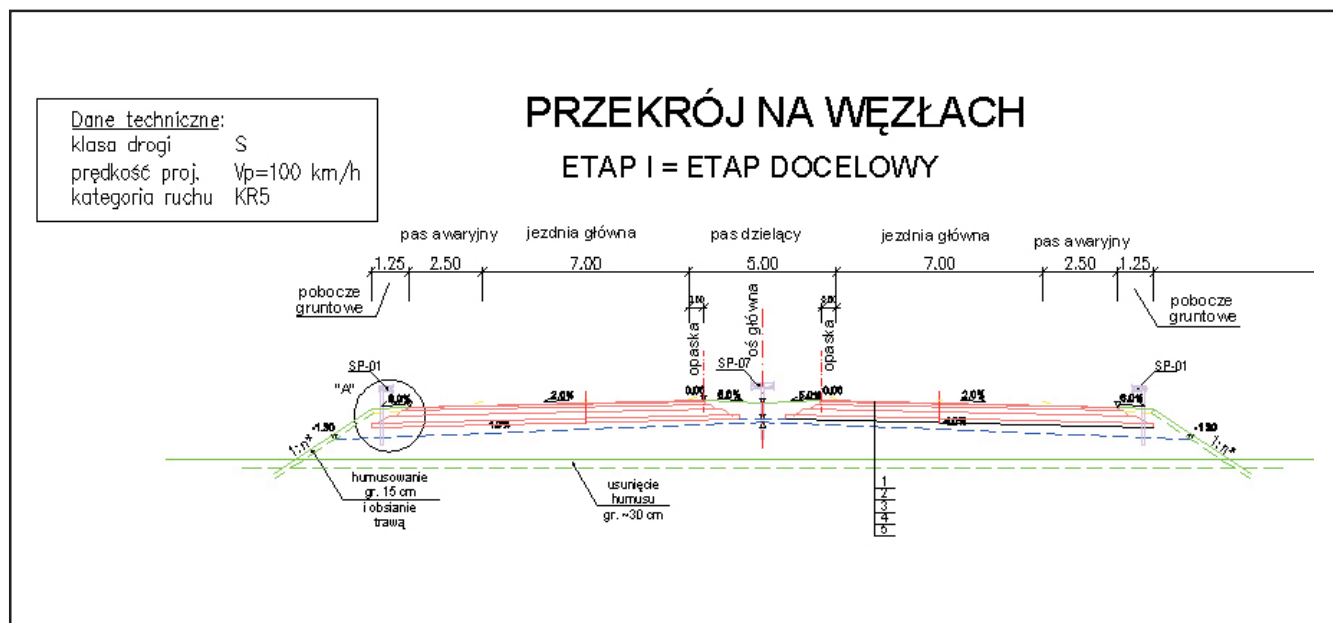
- w roku 2006 zlecono natomiast wykonanie projektów budowlano-wykonawczych wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej, decyzji o lokalizacji drogi i projektów podziału dla:
  - Obwodnicy Piły i Ujścia
  - Obwodnicy Ostrowa Wlkp. II etap
  - Obwodnicy Jarocinaz terminem zakończenia w I połowie roku 2008.
- w roku 2006 rozpoczęto wykupy nieruchomości pod przyszłą realizację:
  - Zachodniej Obwodnicy miasta Poznania na kwotę 8,0 mln zł.
  - Obwodnicy Ostrowa Wlkp. I etap na kwotę 7,0 mln zł.
  - Obwodnicy Kępna na kwotę 6,0 mln zł.

Projekty poszczególnych odcinków dróg opracowane są w ten sposób, że poza odcinkami stanowiącymi obwodnicę Poznania oraz odcinkiem S11 pomiędzy Poznaniem a Środą, gdzie będą budowane będą od razu dwie jezdnie, w I etapie eksploatacji będą to drogi jednojezdniowe na parametrach drogi ekspresowej. Na odcinkach węzłowych natomiast będą to już docelowe przekroje z dwoma jezdniami. Schematy przekrojów normalnych pokazano na rys. 3.

Podjęte działania, są i będą nadal kontynuowane. Jeżeli udałoby się zrealizować większość wymienionych wyżej projektów, to z pewnością przejazd drogami nr 5 albo 11 będzie bez wątpienia bezpieczniejszy i bardziej komfortowy. Lokalizacja tych odcinków pokrywa się bowiem z miejscami, w których występują największe natężenia ruchu oraz występują tzw. czarne punkty. Nie będzie to jednak łatwe, bo na realizację chociażby tylko wymienionych fragmentów drogi S11 potrzeba niemal 2,5 mld zł, a łącznie z S5 prawie 4,5 mld zł. Są to szacunki wg poziomu cen z 2005 roku. Bieżący rok przyniósł już znaczne ich wzrosty, spowodowane wzrostem koniunktury, ale też i objawiającym się już brakiem na rynku odpowiednich kruszyw, brakiem niektórych fachowców jak operatorzy maszyn, brukarze itp., a nawet niewystarczającym potencjałem przewozowym na kolei. Nie są to też wszystkie zamierzenia inwestycyjne, które oczekiwać będą na sfinansowanie w latach 2007-2013, bo omawiane trasy S5 i S11 stanowią tylko 1/3 ogólnej długości sieci dróg krajowych w naszym województwie. Na pozostałych drogach też muszą być prowadzone roboty o charakterze inwestycyjno – modernizacyjnym. Mieszkańcy

Rys. 2. Plan przedsięwzięć inwestycyjnych na lata 2007-2013 na drogach S5 i S11 w Wielkopolsce
Źródło: GDDKiA O/Poznań

*Rys. 3. Projektowane przekroje normalne dróg ekspresowych S5 i S11
 Źródło: GDDKiA O/Poznań*

Wyrzyska na drodze nr 10 (też przyszła droga ekspresowa) czy Nowych Skalmierzyc na drodze nr 25 również czekają na obwodnice. Zjednoczenie więc sił samorządowych i parlamentarnych przy wielkim wsparciu mediów, które włączyły się do akcji organizowanej wokół drogi

S11, niesie nadzieję, że roboty przygotowawcze, które prowadzą drogowcy, będą mogły być jak najszybciej finalizowane poprzez realizację konkretnych robót drogowych.

Tadeusz Łuka

*„Otoczenie szacunkiem i opieką prawa w budownictwie
jest obowiązkiem zarówno organów państwowych, jak
i organizacji społecznych oraz ogółu obywateli”*

*Prof. Ludwik Bar
dr h.c. Uniwersytetu Wrocławskiego*

Opracowania projektowe i ich autorzy a **Prawo Budowlane**

W styczniu 2007 roku, w ramach Dnia Inżyniera na targach Budma 2007 zorganizowane zostaną przez Wielkopolską Izbę Inżynierów Budownictwa warsztaty projektantów na temat „Projekt budowlany a projekt wykonawczy”. Mam nadzieję, że niniejszy artykuł oraz zamieszczony w numerze 3/2006 Biuletynu WOIBB artykuł p.t. „Projekt wykonawczy – jego definicja i miejsce w aktach prawnych”, będą materiałem do dyskusji podczas tych warsztatów.

Mija dwanaście lat od wejścia w życie obecnie obowiązującego Prawa budowlanego [1] i od prawie roku słychać o trwających pracach nad wprowadzeniem nowego, nazwanego już w mediach kodeksem budowlanym. Jest to moim zdaniem doskonały moment, aby środowisko inżynierów budownictwa zabrało głos i wypowiedziało się na temat zmian, jakie powinny nastąpić w nowym prawie tak, aby było ono lepsze od dotychczasowego.

Źródłem wielu dyskusji oraz często nieporozumień na linii projektant – inwestor oraz projektant - organy administracji architektoniczno-budowlanej są definicje opracowań projektowych oraz to, kto te projekty może wykonywać. Oprócz projektu budowlanego, zdefiniowanego w Prawie budowlanym, w codziennej praktyce funkcjonują również inne opracowania projektowe takie jak projekt wykonawczy zwany inaczej projektem technicznym, projekt podstawowy, projekt przetargowy, koncepcja programowo-przestrzenna, projekt technologiczny i wiele innych. Niektóre z nich są reliktem przepisów Prawa budowlanego obowiązującego w przeszłości. Inne pojawiają się konsekwentnie w „Środowiskowych zasadach wycen prac projektowych” oraz innych wydawnictwach Izby Projektowania Budowlanego. Nadto, w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego [2], będącym przepisem wykonawczym do ustawy Prawo o zamówieniach publicznych, zdefiniowano pojęcie projekt wykonawczy.

Obecnie obowiązujące Prawo budowlane jest czwartym z kolei, które obowiązuje od odzyskania niepodległości w 1918 roku. Warto przypomnieć jak te zagadnienia były regulowane w kolejno poprzedzających je aktach prawnych.

Polonia Restituta

W okresie międzywojennym ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli [3]. Powstało ono w kraju, w którym nie tylko obowiązywały trzy różne systemy prawne wprowadzone przez zaborców, ale także duże zróżnicowanie poziomu cywilizacyjnego, co znajdowało odbicie w budownictwie - od budynków drewnianych krytych strzechą po murowane. Wpłynęło to zarówno na długi czas powstawania ustawy jak i na przyjęcie wielu kompromisowych rozwiązań. W rozporządzeniu tym określenie projekt i plany było traktowane równoważnie. Dla prowadzenia określonych robót wymagane było uzyskanie pozwolenia na ich wykonanie, przy czym tylko dla części z nich konieczne było przedstawienie przez budującego właściwej władzy do zatwierdzenia projektu (dotyczyło to np. ustawienia silników mechanicznych o mocy powyżej 2 KM) a dla innych nie (np. przewodów gazowych i stałych przewodów elektrycznych dla prądów o wysokim napięciu). Projektować mogły tylko osoby uprawnione do sporządzania projektów. Nie było oddzielnych uprawnień projektowych, każdy uprawniony do kierowania robotami budowlanymi miał prawo do projektowania. Osoby ze średnim wykształceniem były uprawnione do sporządzania projektów robót budowlanych z ograniczeniem. Nie mogły wykonywać planów robót budowlanych w miastach: Warszawie, Bydgoszczy, Częstochowie, Grudziądzu, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Toruniu i Wilnie. Natomiast wraz z uprawnieniami do kierowania robotami otrzymywały tytuł budowniczego.

Rozporządzenie nie określało, co projekty powinny zawierać. Jak takie plany wyglądały opisuje Władysław Czarnecki w książce „To był też mój Poznań” [4].

„Pewnego rodzaju nowością dla mnie było to, iż wszystkie plany i rysunki wykonuje się w pracowni tylko w ołówku, bez wyciągania tuszem. Przyspieszało to znakomicie i skracało czas technicznego opracowania planów. Papiery do reprodukcji światłokopijnej były wówczas tak doskonałe, że kopie z ołówka wychodziły zupełnie wyraźnie. (...) Plany malowano farbami akwarelowymi. (...) Architekt robił tylko projekt koncepcyjny w skali 1:200. Natomiast plany budowlane w skali 1:100 wykonywali pod nadzorem technicy przydzieleni do danego projektanta”.

Opis dotyczy drugiej połowy lat dwudziestych. Do dzisiaj przetrwały przedwojenne projekty, w których poszczególne kartki naklejone były na arkusze kartonu, połączone płótnem umożliwiającym wielokrotne składanie.

Ponieważ kierujący robotami posiadali uprawnienia również do projektowania (z wymienionymi wyżej ograniczeniami dotyczącymi budowniczych), to wszelkie uszczegółowienia techniczne lub ich zmiany w trakcie wykonywania robót, były dokonywane przez osoby posiadające uprawnienia projektowe.

Prawo budowlane z 1928 roku funkcjonowało z licznymi zmianami, z przerwą na czas okupacji, do 1961 roku.

Ludowy porządek prawny

Uchwaloną 13 stycznia 1961 roku ustawę Prawo budowlane [5] tak scharakteryzowano w wydanym w 1978 roku „Kodeksie Budowlanym – przepisy i objaśnienia”: [6]

„Ustawa (...) wyrosła z doświadczeń budownictwa 1945-1960 r. Były to doświadczenia wielkie w dziedzinie techniki, ekonomii i organizacji, ale stosunkowo skromne w zakresie kształtowania ludowego porządku prawnego i stosowania prawa w praktyce. Z tej to głównie przyczyny prawodawca przejął niektóre rozwiązania i instytucje prawne z prawa budowlanego z 1928 r. (...). Znalazły się też w prawie budowlanym z 1961 roku przepisy, które w praktyce okazały się trudne do przestrzegania. Należy również zwrócić uwagę na to, że (...) nie uregulowano niektórych ważnych zagadnień, przekazując to zadanie ministrom. Niestety niektóre z tych przepisów nie ukazały się przez cały okres obowiązywania tego prawa”.

Stosownie do ówczesnych realiów, do sporządzania projektów budowlanych oraz innych prac projektowych w budownictwie powołane były państwowe jednostki projektowania, przy czym osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami gospodarki państwowej dopuszczano do prowadzenia działalności zawodowej polegającej na sporządzaniu projektów w budownictwie tylko po uzyskaniu pozwolenia na taką działalność. Koncesja taka mogła być wydana jedynie osobom fizycznym posiadającym odpowiednie uprawnienia budowlane, a w przypadku osoby prawnej takie uprawnienia musiał posiadać kierownik jednostki projektującej oraz pracownicy wykonujący funkcje projektantów. Ustawa dawała również delegację Radzie Ministrów do ustalenia w drodze rozporządzenia zasad udzielania zgody osobom zatrudnionym w urzędach,

instytucjach, przedsiębiorstwach i jednostkach gospodarki społecznej na dorywcze wykonywanie projektów bez uzyskiwania wymienionej wcześniej koncesji pod warunkiem posiadania przez nie odpowiednich uprawnień budowlanych. Tak więc, w świetle przepisów Prawa budowlanego z 1961 roku [5], projekty budowlane i inne prace projektowe w budownictwie mogły wykonywać tylko osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane.

Projekt budowlany, według zapisów tej ustawy, składał się z projektu wstępnego i projektu podstawowego. Projekt wstępny, stanowiący część budowlaną projektu inwestycji, zawierał zasady rozwiązań urbanistycznych, technicznych i ekonomicznych całej inwestycji oraz poszczególnych obiektów budowlanych. W jego skład wchodziły: plan zagospodarowania terenu lub działki oraz opinia geotechniczna o przydatności gruntu pod budowę.

Projekt podstawowy zawierał rozwiązanie zagadnień technicznych dotyczących budowy i użytkowania obiektu budowlanego, ustalał charakter i rodzaj zamierzonych robót oraz zastosowane materiały. Podstawą opracowania projektu wstępnego były zatwierdzone założenia zamierzonej inwestycji, a projektu podstawowego zatwierdzony projekt wstępny. Dopuszczalne było dla prostych obiektów wykonywanie projektów jednostadiowych.

Projekt wstępny i podstawowy podlegały zatwierdzeniu przez właściwe organy nadzoru budowlanego. Zagadnienia projektowania określało szczegółowo zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie projektowania inwestycji [7]. Opisowało ono m.in. szczegółowy zakres projektu wstępnego oraz definiowało projekt techniczny.

Wg zarządzenia projekt techniczny powinien zawierać:

- część opisową z podstawowymi danymi charakteryzującymi zadanie inwestycyjne,
- szczegółowy plan zagospodarowania terenu,
- projekty podstawowe (stanowiące razem z projektem wstępnym projekt budowlany),
- zestawienie wyposażenia,
- a także
- kosztorysy,
- zestawienie kosztów,
- uzasadnienie ekonomiczne
- oraz
- rysunki robocze,
- projekt organizacji robót,
- projekt organizacji i technologii budowy.

Jak widać, projekt techniczny opisywał trzy grupy zagadnień, które można byłoby określić jako techniczne, ekonomiczne i realizacyjne. W przypadku zakładów produkcyjnych dochodziła jeszcze część technologiczna. Wykonanie rysunków roboczych podzielone było między projektanta architekta - rysunki robocze detali:

- architektonicznych będących opracowaniami autorskimi,
- detali architektury wnętrz, projektanta konstruktora -

rysunki robocze:

- budynków szkieletowych monolitycznych i prefabrykowanych,
- budowli inżynierskich (maszty, mosty, wiadukty, chłodnie kominowe itp.),
- przekryć o dużych rozpiętościach i skomplikowanym kształcie geometrycznym (paraboliczne, konoidalne itp.),
- rysunki konstrukcyjne rusztowań i deskowań specjalnych i wykonawcę
- rysunki robocze rusztowań i deskowań,
- rysunki warsztatowe konstrukcji stalowych i urządzeń instalacyjnych,
- rysunki montażowe,
- rysunki form do wytwarzania prefabrykatów.

Zarządzenie to zostało zastąpione przez kolejne uchwały Rady Ministrów w 1969 r. [8] i w 1972 r. [9] wydane bez podstawy prawnej wynikającej z Prawa budowlanego.

Rola budownictwa w rozwoju socjalistycznej gospodarki

W 1974 roku uchwalono kolejną ustawę Prawo Budowlane [10]. W preambule ustawodawca pisał:

„Rola budownictwa w rozwoju socjalistycznej gospodarki oraz podnoszeniu poziomu życia społeczeństwa wymaga stałego doskonalenia działalności budowlanej, zgodnie z potrzebami gospodarki narodowej oraz interesem społecznym”.

Ustawa zawierała, pomijając przepisy końcowe i przejściowe, tylko 64 artykuły a nie 87 jak jej poprzedniczka. W komentarzu do niej [6] autor tak to uzasadniał:

„(...) w miarę rozwoju i umacniania socjalistycznych zasad współżycia społecznego potrzeba posługiwania się przepisem prawnym, popartym zastosowaniem przymusu, zmniejsza się. Członkowie socjalistycznej społeczności przywykają do poddawania się zasadom współżycia dobrowolnie, z przeświadczeniem, że jest to celowe, słuszne i korzystne zarówno dla całego społeczeństwa jak i dla poszczególnych osób”

Zapisy nowej ustawy dotyczące autorów projektów, co do zasady pozostały takie same - prace projektowe w budownictwie mogły wykonywać tylko osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane. Natomiast w ramach „odchudzenia” z ustawy Prawo budowlane z 1974 [10] roku zniknęło pojęcie projekt budowlany, a w jego miejsce pojawiły się plan realizacyjny i projekt obiektu budowlanego lub jego części. Zakres i treść projektu miały być dostosowane do specyfiki, charakteru i wielkości inwestycji budowlanych, jak też ich stopnia skomplikowania. W chwili wejścia w życie ustawy Prawo budowlane obowiązywała uchwała Rady Ministrów z 1972 [9] zastąpiona następnie przez zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów 1983 r. w sprawie zasad projektowania inwestycji [11] uchylone w 1990 roku.

Uchwała jak i zarządzenie nie zostały wydane na podstawie artykułów Prawa budowlanego. Były powszechnie obowiązującymi regulacjami prawnymi funkcjonującymi w budownictwie.

W aktach tych zdefiniowano:

- założenia techniczno-ekonomiczne jako podstawowe ustalenia określające cel, program i wymagania stawiane inwestycji, metody i cykl realizacji oraz nieprzekraczalny jej koszt,
- projekt techniczny jako zbiór dyspozycji technicznych wiążących realizatorów inwestycji, ustalających zakres i sposób prawidłowego wykonania wszystkich robót dostaw i czynności nim objętych.

Zawartość projektu technicznego nie różniła się prawie od opisanych wcześniej wymogów zarządzenia będącego przepisami wykonawczymi do prawa budowlanego z 1961 roku [7].

Jedną ze zmian było jednoznaczne przypisanie wykonawcy obowiązku sporządzenia projektu organizacji robót i zagospodarowania placu budowy wraz ze szczegółowymi wytycznymi wykonawczymi.

Zapisy Prawa budowlanego z 1974 roku [10] podlegały dostosowaniu do zmian polityczno-gospodarczych poczynając od podziału administracyjnego kraju wprowadzonego w 1976 roku, ustawy o działalności gospodarczej z 1988 roku, a kończąc na przemianach ustrojowych, jakie nastąpiły w 1989 roku.

III Rzeczpospolita

Uchwalona w 1994 roku ustawa Prawo budowlane [1] była rewolucyjna w stosunku do obu wcześniejszych ustaw. Wynikało to z przemian ustrojowych jakie zaszły w kraju. Równała w prawach i obowiązkach wszystkie podmioty gospodarcze (bez rozróżnienia na jednostki gospodarki uspołecznionej i osoby fizyczne), nie zajmowała się wykonawcą robót budowlanych, lecz kierownikiem budowy (robót) jako osobą pełniącą samodzielną funkcję w budownictwie, odeszła od zagadnień ekonomicznych i problematyki gospodarczej regulowanych przez Kodeks Cywilny i inne przepisy.

W odniesieniu do projektowania, najistotniejsze zmiany dotyczyły praw i obowiązków projektantów oraz skutków wprowadzenia pojęcia projekt budowlany i rezygnacji z definiowania takich opracowań występujących do tej pory w projektowaniu jak założenia techniczno-ekonomiczne, plan realizacyjny, projekt wstępny czy projekt techniczny.

W odróżnieniu od wcześniejszych uregulowań prawnych, wymagających, aby wszystkie prace projektowe w budownictwie wykonywały tylko osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane, obecne Prawo budowlane takie wymagania stawia projektantom (art. 20 ust.1) i sprawdzającym (art. 20 ust.2) tylko w odniesieniu do projektu budowlanego oraz autorom projektu zagospodarowania działki lub terenu (art. 30 ust.1) w przypadku zgłoszenia budowy (bez konieczności opracowywania projektu budowlanego) dla takich obiektów budowlanych jak:

- instalacje zbiornikowe na gaz płynny z pojedynczym zbiornikiem o pojemności do 7 m³, przeznaczone do zasilania instalacji gazowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych,

- przyłącza: elektroenergetyczne, wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe, ciepłne i telekomunikacyjne,
- obiekty małej architektury w miejscach publicznych.

Natomiast nawet w przypadku, kiedy Prawo budowlane nakazuje wykonanie odpowiednich szkiców lub rysunków, nie wymaga, aby ich autorem był uprawniony projektant (art. 30 ust. 2).

Obecnie obowiązujące Prawo budowlane wprowadziło pojęcie projektu budowlanego. Składa się on z:

- projektu zagospodarowania działki lub terenu, sporządzonego na aktualnej mapie,
- projektu architektoniczno-budowlanego, określającego funkcję, formę i konstrukcję obiektu budowlanego, jego charakterystykę energetyczną i ekologiczną oraz proponowane niezbędne rozwiązania techniczne, a także materiałowe, ukazujące zasady nawiązania do otoczenia, a w stosunku do obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego również opis dostępności dla osób niepełnosprawnych.

Projekt architektoniczno-budowlanego poza przypadkami szczególnie wymienionymi w ustawie, podlega sprawdzeniu pod względem zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności lub rzeczoznawcę budowlanego.

Ustawa określiła zakres i przeznaczenie projektu budowlanego jako dokumentu służącego inwestorowi do uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę. Ze względu na cel jakiego służy, w większości wypadków opracowanie to nie jest wystarczające do zrealizowania obiektu budowlanego.

Poza projektem budowlanym w zapisach ustawy pojawiają się bliżej niesprecyzowane rysunki i opisy służące realizacji obiektu w definicji dokumentacji budowy (art. 3. pkt 13) oraz w przypadku zgłoszenia budowy, w zależności od potrzeb, odpowiednie szkice lub rysunki (art. 30 ust. 2). Do ich sporządzenia nie są wymagane uprawnienia budowlane i nie podlegają one sprawdzeniu.

W trakcie obowiązywania ustawa była kilkunastokrotnie nowelizowana. Jej jednolity tekst został ogłoszony 17 sierpnia 2006 roku obwieszczeniem Marszałka Sejmu RP [1].

Zamówienia publiczne

W 2004 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego [2], wydane jako przepis wykonawczy do ustawy Prawo zamówień publicznych.

Projekt wykonawczy został tam wymieniony jako jeden z elementów dokumentacji projektowej, służącej do opisu przedmiotu zamówienia na wykonanie robót budowlanych, dla których wymagane jest pozwolenie na budowę, a w treści rozporządzeniu podano jego zakres.

Według rozporządzenia projekty wykonawcze powinny uzupełniać i uszczegóławiać projekt budowlany w zakresie

i stopniu dokładności niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania oferty przez wykonawcę i realizacji robót budowlanych i w zależności od zakresu i rodzaju robót budowlanych stanowiących przedmiot zamówienia, dotyczą:

- przygotowania terenu pod budowę;
- robót budowlanych w zakresie wznoszenia kompletnych obiektów budowlanych lub ich części oraz robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, włącznie z robotami wykończeniowymi w zakresie obiektów budowlanych;
- robót w zakresie instalacji budowlanych;
- robót związanych z zagospodarowaniem terenu.

Wydający rozporządzenie postawił wymagania dotyczące formy projektów wykonawczych takie jak dla projektu budowlanego, co wydaje się być nie zawsze praktycznym, biorąc pod uwagę różne przeznaczenie obu opracowań.

Inne opracowania projektowe

To, że Prawo budowlane ogranicza się tylko do projektu budowlanego, nie oznacza, że nie jest możliwe stosowanie innych rodzajów opracowań projektowych. Pozostaje to do ustalenia w umowie zawieranej między Inwestorem i Projektantem. Nie sposób przecenić zasług Izby Projektowania Budowlanego i działającej w jej ramach Rady Koordynacyjnej Biur Projektów firmujących Środowiskowe Zasady Wycen Prac Projektowych [12] jak i wiele innych wydawnictw związanych z budownictwem, w których od momentu wprowadzenia Prawa budowlanego z 1994 roku konsekwentnie proponują, stosowanie w procesie inwestycyjnym następujących stadiów dokumentacji:

1. Prace przedprojektowe obejmujące:

- przygotowanie materiałów i danych do sporządzenia projektu budowlanego,
- opracowanie materiałów dotyczącego wskazania lokalizacyjnego,
- koncepcje wstępne oraz opracowanie materiałów do wniosku o ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu WZiZT.

2. Koncepcja programowo-przestrzenna obejmująca dwie fazy:

- studium programowo-przestrzenne służące zwykle do opracowania wniosku o wydanie warunków zagospodarowania i zabudowy,
- koncepcję programowo-przestrzenną, w ramach której w przypadku występowania technologii (np. przemysł, gastronomia itp.) należy opracować projekt technologiczny.

3. Projekt budowlany, opracowany zgodnie z wymogami Prawa budowlanego, stanowiący podstawę do uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, lecz nie stanowiący podstawy projektowej zarówno do opracowania szczegółowych kosztorysów jak i realizacji obiektu.

4. Projekt podstawowy, będący głównym opracowaniem projektowym i dokumentem formalno-prawnym, przedstawiającym rozwiązania projektowe, które uzyskały wymagane opinie i uzgodnienia. W skład jego wchodzić mogą:

- projekt budowlany,
- projekt technologiczny,
- projekt makroinwielacji i gospodarki masami ziemnymi,
- projekty sieci zewnętrznych,
- projekt drogowy,
- projekt zieleni,
- projekt małej architektury,
- zbiorcze zestawienie kosztów,
- założenia realizacji.
- wymagane i uzyskane opinie, uzgodnienia i pozwolenia.

Projekt podstawowy jest opracowaniem niewystarczającym do realizacji obiektu

5. Projekt wykonawczy stanowi uszczegółowienie projektu budowlanego lub podstawowego, służący wykonawcom do wykonania robót objętych inwestycją, a inwestorowi do wyegzekwowania realizacji zgodnej z projektem. Projekt wykonawczy powinien być opracowany na podstawie projektu budowlanego będącego załącznikiem do decyzji o pozwoleniu na budowę, z uwzględnieniem warunków zawartych w uzyskanym pozwoleniu na budowę, opiniach i uzgodnieniach.

Co dalej?

Według regulacji prawnych obowiązujących przed wejściem Prawa Budowlanego z 1994 roku prace projektowe w budownictwie mogły wykonywać tylko osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane. W ramach tych samych unormowań funkcjonował, choć pod różnymi nazwami, projekt budowlany jako podstawa do uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę. Projekt techniczny jako opracowanie projektowe służące realizacji inwestycji występował podczas obowiązywania Prawa budowlanego z roku 1961 i roku 1974.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym, opracowania projektowe, do których sporządzenia konieczne jest posiadanie uprawnień budowlanych to:

- projekt budowlany, dokument służący inwestorowi do uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę.
- projekt zagospodarowania działki lub terenu, kiedy wymagane jest jego sporządzenie bez wykonywania projektu budowlanego.

W przypadkach, kiedy wymagane jest zgłoszenie budowy (a nie pozwolenie na budowę) oraz w dokumentacji budowy występują szkice, rysunki i opisy służące realizacji obiektu. Ich zakres, forma oraz wymagania stawiane autorom nie są sprecyzowane przez Prawo budowlane. Natomiast przepisy wykonawcze do Prawa o zamówieniach publicznych wymagają sporządzania projektów wykonawczych.

Doświadczeni inwestorzy, mający świadomość korzyści i zagrożeń wynikających z jakości przygotowanej dokumentacji projektowej inwestycji, zlecają oddzielnie sporządzenie projektów budowlanego i wykonawczego, a często także innych opracowań projektowych zalecanych przez IPB. Natomiast spora część inwestorów, często w poszukiwaniu pozorowanych oszczędności, wymusza nasycenie projektu budow-

lanego szczegółami do tego stopnia, aby na jego podstawie można było zrealizować obiekt lub usiłując budować tylko na podstawie projektu budowlanego.

Również w przypadku organów administracji budowlanej wymagania stawiane projektem budowlanym bywają diametralnie różne. Część z nich oczekuje zwięzłości, przy oczywistym spełnieniu wymogów Prawa Budowlanego, inne natomiast żądają wysokiego stopnia uszczegółowienia, np. rysowania gniazd wtyczkowych i opraw oświetleniowych, czyli elementów, których ilość i lokalizacja nie ma istotnego wpływu na obiekt budowlany.

Ważne jest, aby uczestnicy procesu inwestycyjnego mieli świadomość celów, jakim służy projekt budowlany – uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę i projekt wykonawczy – realizacja obiektu. Pomocą byłoby, jednoznaczne określenie zakresu projektu wykonawczego. Ministerstwo Infrastruktury dostrzegło potrzebę zdefiniowania projektu wykonawczego w akcie prawnym. Niestety, wprowadziło je jako przepis wykonawczy do ustawy Prawo zamówień publicznych, a zatem w oderwaniu od Prawa budowlanego i zapisów nim zawartych i w dodatku w akcie prawnym niższej rangi. Moim zdaniem należałoby wprowadzić projekt wykonawczy do Prawa budowlanego, chociażby w miejsce znajdujących się tam szkiców, rysunków i opisów służących do realizacji obiektu. Natomiast zakres i forma projektu wykonawczego, podobnie jak ma to miejsce w przypadku projektu budowlanego, mogłyby zostać zdefiniowane w stosownym rozporządzeniu. Oczywiście wpisanie do Prawa budowlanego zapisów o projekcie budowlanym nie ograniczałoby możliwości stosowania również innych stadiów opracowań projektowych. Ich zakres i formę określałyby zapisy umowy o prace projektowe.

Projektant powinien działać na zlecenie i w interesie inwestora. I takie powinno być jego miejsce w procesie inwestycyjnym. W przypadku często ostatnio występujących zamówieniach w trybie „zaprojektuj i wykonaj” zleceniobiorcą powinien być projektant lub biuro projektowe, który powinien zaprojektować obiekt, a następnie działając w imieniu inwestora wybrać odpowiedniego wykonawcę, nadzorować budowę, dokonać odbioru i przekazać inwestorowi obiekt wykonany pod klucz. W naszych warunkach jest niewielu projektantów (biur projektów), którzy są w stanie podjąć temu zadaniu pod względem organizacyjnym i finansowym, szczególnie, że często inwestorzy oczekują przy tym również kredytowania realizacji inwestycji. W przypadku trybu „zaprojektuj i wykonaj” najczęściej jako kontrahent inwestora występuje wykonawca, który z kolei podnajmuje projektanta. Stawia to projektanta w sytuacji konfliktu interesów, gdyż zamiast występować w interesie inwestora i służyć mu pomocą, musi stawać po stronie zamawiającego (i płatnika) czyli wykonawcy, którego interesy nie muszą (i nie bywają) zgodne z interesami inwestora, szczególnie w sytuacji ryczałtu. Obecnie nie ma wymogu, aby wykonujący projekt wykonawczy posiadał uprawnienia projektowe. Zależy to od umowy z zamawiającym. Wśród projektów, których

autorami są osoby nie mające uprawnień, najczęściej są to opracowywane na zlecenie wykonawcy. Uprawnienia budowlane, są potwierdzeniem odpowiedniego przygotowania zawodowego, a w szczególności odpowiedniego wykształcenia technicznego i praktyki zawodowej, dostosowanych do rodzaju, stopnia skomplikowania zadań projektowych. Dlatego uważam, że projekty wykonawcze powinny być sporządzane przez projektantów posiadających uprawnienia. W przypadku wprowadzenia projektu wykonawczego do Prawa budowlanego, mieli by oni takie same obowiązki, prawa i ponosiliby taką samą odpowiedzialność jak autorzy projektów budowlanych. Rozstrzygnięcia wymagałaby również konieczność i zakres sprawdzania projektów wykonawczych.

Przytoczone w części pierwszej regulacje prawne w zakresie projektowania obowiązujące pod poprzednimi wydaniami Prawa budowlanego pozwolą, mam nadzieję, z jednej strony ustrzec się oczywistych błędów, a z drugiej na wydobyć to co dobre, korzystając z doświadczeń poprzednich pokoleń projektantów. Traktowanych oczywiście jako uzupełnienie wniosków wyciągniętych przez współczesne pokolenie z praktycznego funkcjonowania zapisów obecnego Prawa budowlanego. Sądzę, że warsztaty projektowe na targach Budma 2007 będą odpowiednim miejscem do dyskusji na podniesione tutaj tematy, a jej efekty przyczynią się do poprawy Prawa budowlanego.

Lukasz Gorgolewski

Literatura.

[1]. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo Budowlane (Jedn. tekst Dz.U. 207/2006, poz. 1118).

[2]. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202/2004, poz. 2072 z późn.zm.).

[3]. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Jedn. tekst Dz.U. 34/1939, poz. 216 z późn.zm.).

[4]. Władysław Czarnecki To był też mój Poznań, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1987.

[5]. Ustawa z dnia 31 stycznia 1961 roku Prawo Budowlane (Dz.U. Nr 7/1961, poz. 46 z późn.zm.).

[6]. Kodeks budowlany – przepisy i objaśnienia. Zebrał i opracował Ludwik Bar. Wydawnictwo Prawnicze 1978.

[7]. Zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 lipca 1965 w sprawie projektowania inwestycji (M.P. 45/1965, poz. 253 z późn.zm.).

[8]. Uchwała nr 110 Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 1969 roku w sprawie projektowania inwestycji (M.P. 28/1969, poz. 220 z późn.zm.).

[9]. Uchwała nr 75 Rady Ministrów z dnia 10 marca 1972 r. w sprawie projektowania inwestycji (M.P. 23/1972, poz. 133 z późn.zm.).

[10]. Ustawa z dnia 24 października 1974 r. Prawo budowlane (Dz.U. 38/1974, poz. 229 z późn.zm.).

[11]. Zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 19 listopada 1983 r. w sprawie zasad projektowania inwestycji (M.P. 41/1983, poz. 237 z późn.zm.).

[12]. Środowiskowe zasady wycen prac projektowych ? 2006 – Izba Projektowania Budowlanego Rada Koordynacyjna Biur Projektów, Warszawa 2006

UJEDNOLICENIE PROCEDUR ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ I ODBIOREM OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Zasadniczym aktem regulującym Prawo budowlane jest ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. Nr 89, poz. 414), która obowiązuje od 1 stycznia 1995 r. Ustawa ta na przestrzeni czasu była wielokrotnie nowelizowana w związku z procesem ogólnej transformacji ustrojowej polskiego prawa oraz zmian kompetencyjnych w administracji. Na uwagę zasługuje również nowelizacja związana z wprowadzeniem samorządów zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz.U. Nr 5 poz. 42) oraz konieczność dostosowania naszego prawa do standardów prawa europejskiego. Jest to zna-

czący krok w kierunku ujednoczenia naszego systemu prawnego w budownictwie. Jest to proces mimo wszystko skomplikowany i pracochłonny, jednak konieczny i uzasadniony z punktu widzenia nie tylko transformacji ustrojowej polskiego prawa, ale również gospodarczego państwa.

Ponadto, do szeroko pojętego prawa budowlanego zaliczyć należy ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 715 z późn. zmianami) oraz liczne i rozbudowane przepisy wykonawcze.

Procedury związane z realizacją i odbiorem obiektów budowlanych reguluje:

- rozdział 3 - prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego (art. 17-27),

- rozdział 5 - budowa i oddawanie do użytku obiektów budowlanych (art. 41-60) prawa budowlanego.

Uczestnikami procesu budowlanego w rozumieniu prawa budowlanego są: inwestor, inspektor nadzoru inwestorskiego, projektant i kierownik budowy lub kierownik robót. Wzajemne relacje pomiędzy poszczególnymi uczestnikami procesu budowlanego są ściśle określone i są podstawą prawidłowego przebiegu tego procesu.

Generalną zasadę działalności dla wszystkich uczestników w procesie budowlanym określa art. 5 Prawa budowlanego. W odniesieniu natomiast do kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego mają zastosowanie niektóre zasady określone w art. 5 ust. 1, które mają obowiązek przestrzegać w swej działalności mając na uwadze, że obiekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając:

- 1) spełnienie wymagań podstawowych dotyczących bezpieczeństwa konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa użytkowania,
- 2) możliwość utrzymania właściwego stanu technicznego,
- 3) warunki bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) warunki bezpieczeństwa i ochrony zdrowia osób przebywających na terenie budowy.

Do obowiązków inwestora należy zorganizowanie procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie: opracowania projektu budowlanego, objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy, opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, wykonania i odbioru robót budowlanych.

Bez względu na sposób prowadzenia budowy (metodą gospodarczą, czy przy pomocy firmy budowlanej) inwestor zawsze jest zobowiązany do wyznaczenia kierownika budowy oraz w uzasadnionych przypadkach, inspektora nadzoru inwestorskiego. Obowiązki kierownika budowy oraz inspektora nadzoru inwestorskiego muszą być powierzone konkretnej osobie, bowiem odpowiadają oni za przyjęte zobowiązania jednoosobowo i osobiście. Obowiązki te są bardzo zróżnicowane (szczegółowo prezentuje je art. 22 i 25 Prawa budowlanego).

Inwestor może zobowiązać projektanta do sprawowania nadzoru autorskiego, jeśli uzna taką potrzebę za uzasadnioną.

Do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy przede wszystkim: reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem budowlanym i pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej, sprawdzanie jakości wykonywanych robót i wbudowanych wyrobów budowlanych, sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających, uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych oraz przygotowanie i udział

w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania.

Do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy koordynowanie wszystkich działań w trakcie trwania budowy począwszy od oświadczenia o przyjęciu obowiązków kierownika budowy, rozpoczęcie budowy po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na budowę do oświadczenia przekazanego inwestorowi dotyczącego zgodności wykonania obiektu z projektem, warunkami zgodności pozwolenia na budowę i przepisami (art. 57 ust. 1 pkt 2).

Kierownik budowy powinien stosować na budowie wyłącznie materiały budowlane posiadające odpowiednie certyfikaty i to niezależnie od życzeń inwestora lub dyktatu wykonawcy. Wszelkie zmiany wprowadzone do projektu budowlanego przez inwestora muszą być poświadczane przez projektanta (w tym uzyskania zgody) i inspektora nadzoru inwestorskiego oraz legalizowane przez organy administracji architektoniczno – budowlane bądź nadzoru budowlanego.

Ważnym i bardzo istotnym elementem, na który należy zwrócić szczególną uwagę, jest z punktu widzenia bezpieczeństwa konstrukcji, jak również kontroli zgodności wykonania z projektem budowlanym, obowiązek zgłaszania inwestorowi przez kierownika budowy do sprawdzenia lub odbioru wykonanych robót ulegających zakryciu bądź zanikających oraz zapewnienie dokonania wymaganych przepisami lub ustalonych w umowie prób i sprawdzeń instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych przed zgłoszeniem obiektu budowlanego do odbioru (art.22 pkt. 7).

Powyższy obowiązek w rozumieniu tego przepisu oznacza, że czynności „sprawdzenia lub odbioru wykonanych robót ulegających zakryciu bądź zanikających...” dokonuje wyłącznie: inwestor w przypadkach, gdy inwestor nie ustanowił inspektora nadzoru inwestorskiego, bądź inspektor nadzoru inwestorskiego, jako ustawowy reprezentant inwestora na budowie w przypadku, gdy został ustanowiony.

Czynności powyższych nie może dokonywać w żadnym przypadku kierownik budowy, bowiem oznaczałoby to łączenie funkcji kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego, co jest ustawowo niedopuszczalne (art. 24). Z treści tego przepisu wynika, że jeśli inwestor nie posiada wymaganych kwalifikacji do pełnienia samodzielnych funkcji w budownictwie, a rodzaj wykonywanych robót budowlanych tego wymaga, winien w każdym takim przypadku powoływać inspektora nadzoru inwestorskiego.

Z takimi przypadkami niestety spotykamy się przy budowie np.: domków jednorodzinnych oraz niewielkich obiektów z elementami konstrukcyjnymi. Przypadki takie są dalece naganne i niedopuszczalne.

Z szerokiego zakresu obowiązków wynika, że kierownik budowy odpowiada za wszystko na budowie. Wskazują na to ustanowione przepisy w Prawie budowlanym dotyczące wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu budowlanego i są zarazem elementem ujednoczenia systemu zarządzania budową.

Zygmunt Jagła

Warunki legalnego użytkownika budynków

Odbiór końcowy obiektu budowlanego i oddanie go do użytkowania, jest ostatnią fazą dwuetapowego procesu budowlanego, który został unormowany przepisami wielokrotnie nowelizowanej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.).

Z powyższym procesem budowlanym, którego przebieg został w sposób uproszczony przedstawiony na schemacie nr 1, związane są również sprawy dotyczące projektowania oraz prowadzenia budowy, które poprzedzają czynności i procedury dotyczące uzyskania prawa do legalnego użytkownika obiektu budowlanego. Proces ten należy prowadzić zgodnie z przepisami powyższej ustawy i związanymi z nią rozporządzeniami wykonawczymi oraz odpowiednimi przepisami odrębnymi dot. m.innymi ochrony środowiska, przeciwpożarowej i zabytków, a także zgodnie z zasadami wiedzy technicznej. Przepisy Prawa budowlanego (Pb) niestety nie zdefiniowały pojęcia „wiedza techniczna”. Należy tu jednak przyjąć, że podstawowym źródłem wiedzy technicznej są Polskie Normy w tym zharmonizowane z normami międzynarodowymi PN-ISO i PN-EN, które zostały zamieszczone w obwieszczeniach Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Zniesienie obligatoryjności stosowania Polskich Norm nie dotyczy tych Norm, do których bezpośrednio odnoszą się przepisy aktów prawnych. Do zakresu wiedzy technicznej należy zaliczyć również zbiór poradników (np. Poradnik Kierownika Budowy wydany w kwietniu 2006 r. pod redakcją mgr inż. Aleksandra Szymkowiaka przez FORUM Sp. z o.o. w Poznaniu), prac naukowych oraz różne specjalistyczne instrukcje, w tym wydawane od 2003 r. przez ITB zeszyty z warunkami technicznymi wykonania i odbioru poszczególnych rodzajów robót budowlanych.

Obiekty budowlane wraz ze związanymi z nimi urządzeniami budowlanymi, w momencie przekazywania ich do użytkownika, powinny zapewniać spełnienie wymagań podstawowych i szczególnych, uwzględniających przewidywany okres ich użytkowania, które zostały określone w art. 5 Pb zgodnie z ustaleniami Europejskiej Dyrektywy nr 89/106/EWG.

Konkretyzacja powyższych wymagań podstawowych i szczególnych następuje w przepisach techniczno-budowlanych wydawanych, w drodze rozporządzeń, przez właściwych ministrów. Najważniejszym takim aktem wykonawczym jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.), którego integralną częścią jest załącznik ze spisem 213 Polskich Norm przywołanych w przepisach tego rozporządzenia.

Inwestycyjny proces budowlany, którego finalnym podstawowym efektem jest obiekt budowlany, w tym budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, można podzielić na etap I dotyczący przygotowania inwestycji do realizacji oraz na etap II obejmujący realizację inwestycji budowlanych, który składa się z fazy budowy oraz fazy odbioru i oddawania do użytkowania obiektu budowlanego.

W ramach tej ostatniej fazy procesu budowlanego, kierownik budowy zobowiązany jest do przygotowania dokumentacji powykonawczej składającej się z dokumentacji budowy z naniesionymi zmianami dokonanymi w toku wykonywania robót oraz z geodezyjnych pomiarów powykonawczych. Powyższą dokumentację inwestor powinien przekazać przyszłemu właścicielowi lub zarządcy obiektu budowlanego, natychmiast po uzyskaniu prawa do jego legalnego użytkownika. Przy czym zarządcą w rozumieniu prawa budowlanego nie jest osoba fizyczna wykonująca usługi zarządzania nieruchomością w ramach wykonywanego zawodu, lecz jednostka organizacyjna władająca nieruchomością państwową lub samorządową na podstawie trwałego zarządu, która wchodzi w miejsce Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, jako podmiot zobowiązany do utrzymania danego obiektu budowlanego w należyтым stanie technicznym.

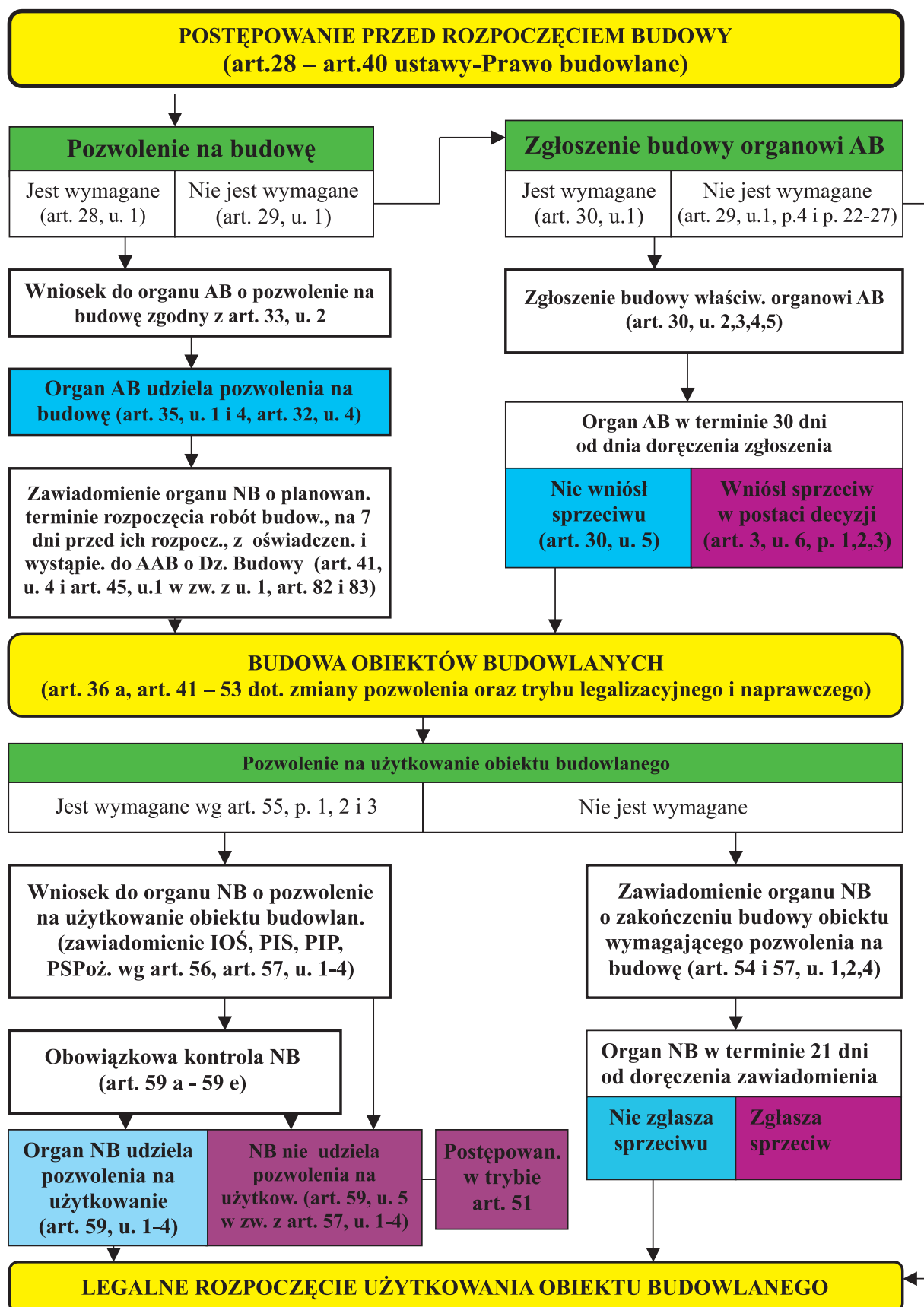
Nie można natomiast zaliczyć do powykonawczej dokumentacji, instrukcji obsługi oraz eksploatacji urządzeń technicznych, w tym instalacji przemysłowych i urządzeń technologicznych, które podlegają przepisom o dozorczo technicznym i wymagają próbnego rozruchu technologicznego. Jednakże taki rozruch nie może zapoczątkować normalnego i ciągłego funkcjonowania np. zakładu produkcyjnego, gdyż stanowiłoby to samowolne przystąpienie do jego użytkowania.

Warunki legalnego przystąpienia do użytkowania

Do użytkowania obiektu budowlanego dla którego jest wymagane pozwolenie na budowę, ale nie jest wymagane pozwolenie na jego użytkowanie, można przystąpić dopiero po skutecznym zawiadomieniu właściwego organu nadzoru budowlanego pierwszej instancji (Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego - PINB lub Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego - WINB) o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten w terminie 21 dni od dnia doręczenia zawiadomienia nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji.

Natomiast pozwolenie na użytkowanie, które stanowi wyjątek od powyższej zasady, jest wymagane w następujących przypadkach określonych w art. 55 Pb:

SCHEMAT PROCESU BUDOWLANEGO NR 1

P. G. Barczyński

- jeżeli obiekt budowlany jest zaliczony do kategorii V, IX-XVIII, XX, XXII, XXIV, XXVII-XXX wg. załącznika do ustawy Pb i jednocześnie, gdy na jego wzniesienie jest wymagane pozwolenie na budowę (ostatnia nowelizacja rozszerzyła tę listę o obiekty magazynowe, budynki przemysłowe i kolejowe oraz wolnostojące kominy i maszty),

- jeżeli została wydana decyzja w sprawie pozwolenia na wznowienie robót budowlanych oraz zatwierdzenia projektu budowlanego dot. samowoli budowlanej lub projektu zamiennego dot. istotnych odstępstw od ostatecznego pozwolenia na budowę,

- jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem części robót wykończeniowych i innych związanych z obiektem (z wyjątkiem instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska), w zakresie umożliwiającym użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

Zarówno do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego nie wymagającego uzyskania pozwolenia na użytkowanie, jak i do wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie, inwestor jest zobowiązany dołączyć następujące dokumenty:

- oryginał dziennika budowy i dziennika montażu, jeżeli był prowadzony,

- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym i warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami, w tym warunkami technicznymi i zasadami wiedzy technicznej, które powinno być potwierdzone przez projektanta i ustanowionego inspektora nadzoru inwestorskiego, w razie dokonania nieistotnych odstępstw w trakcie budowy,

- oświadczenie kierownika budowy o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, ewentualnie drogi, ulicy oraz sąsiednich nieruchomości i lokali,

- protokoły badań i sprawdzeń dotyczących m.in. instalacji gazowych, elektrycznych i przewodów kominowych,

- geodezyjna inwentaryzacja powykonawcza obejmująca położenie na gruncie obiektów budowlanych i przyłączy instalacyjnych związanych z tymi obiektami,

- w razie potrzeby oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, np. strefy ochronnej w ekranu akustyczne,

- kopie rysunków zatwierdzonego projektu budowlanego z naniesionymi przez projektanta informacjami w postaci odpowiednich rysunków i opisów dot. nieistotnych odstępstw od ostatecznego pozwolenia na budowę,

- oświadczenie o braku sprzeciwu lub uwag ze strony właściwej Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej, w przypadku, gdy inwestor jest zobowiązany do uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego,

- potwierdzenie odbioru wykonanych bez dokonania zgłoszenia przyłączy instalacyjnych, zgodnie z odrębnymi przepisami prawa energetycznego albo ustawy o zbiorowym

zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Trzeba tu podkreślić, że aktualnie obowiązujące Prawo budowlane nie określa bezpośrednio wymagań merytorycznych dotyczących odbioru robót budowlanych.

Konsekwencje nielegalnego użytkowania

Prawo budowlane wyposażało organ nadzoru budowlanego w dodatkowe kompetencje polegające na możliwości wymierzania w drodze postanowienia administracyjnego, kary z tytułu nielegalnego użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, tj. bez uzyskania ostatecznej decyzji pozwolenia na użytkowanie obiektu lub bez skutecznego zawiadomienia nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy, albo w przypadku przystąpienia do użytkowania tego obiektu pomimo zgłoszenia przez organ nadzoru budowlanego sprzeciwu w drodze decyzji. Kara ta wymierzana na podstawie art. 57, ust.7 Pb dotyczy nielegalnego użytkowania z naruszeniem przepisów art. 54 i 55 Pb wszelkich obiektów budowlanych, w tym również budynków mieszkalnych jednorodzinnych, gdyż nie jest ona zawężona tylko do kategorii obiektów, które wymagają pozwolenia na użytkowanie i dla których przeprowadza się obowiązkowe kontrole. Taką karę wylicza się mnożąc współczynnik kategorii obiektu budowlanego (k) przez współczynnik jego wielkości (w) oraz przez 10-krotną stawkę opłaty (s), wynoszącą obecnie 500 zł. Kwota obliczonej w ten sposób kary dla domów jednorodzinnych wynosi więc 10.000 zł. Powyższe współczynniki oraz kategorie obiektów zostały określone w załączniku do ustawy Prawo budowlane. Wymierzoną karę należy wnieść w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia ustalającego jej wysokość, w kasie właściwego urzędu wojewódzkiego lub na rachunek bankowy tego urzędu. Nieuiszczona w tym terminie kara podlega ściągnięciu w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przez Wojewodę, któremu przysługują uprawnienia organu podatkowego.

W przypadku, gdy nielegalnym użytkownikiem jest podmiot inny niż inwestor, mogą powstać wątpliwości dotyczące wskazania zobowiązanego do zapłaty kary z tytułu nielegalnego użytkowania obiektu budowlanego. Takie sytuacje występują najczęściej w działaniach deweloperskich i w budownictwie komercyjnym, kiedy inwestor dokonał np. sprzedaży lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym przed uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na jego użytkowanie i zaświadczenia Starosty stwierdzającego spełnienie wymagań pozwalających uznać lokal za samodzielny. Powyższy akt sprzedaży nie powoduje jednak przeniesienia odpowiedzialności z tytułu nielegalnego użytkowania lokalu, będącego częścią budynku, z developera (inwestora tego budynku) na podmiot, który faktycznie użytkuje lokal na podstawie umowy zawartej z developerem.

Organy administracji w fazie oddawania do użytkowania obiektów

Obecnie proces budowlany w zakresie etapu II dotyczącego realizacji inwestycji budowlanej, począwszy od fazy

budowy, aż do fazy oddawania do użytkowania obiektu budowlanego, kontrolowany jest przez organy nadzoru budowlanego, którymi są:

- Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego (PINB) jako organ pierwszej instancji, wykonujący swoje zadania przy pomocy powiatowego inspektoratu nadzoru budowlanego,
- Wojewoda wykonujący swoje zadania przy pomocy Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego (WINB) jako kierownika wojewódzkiego nadzoru budowlanego (winb), wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej,
- Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (GINB) jako centralny organ administracji rządowej w sprawach nadzoru budowlanego i administracji AB, który wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego (GUNB).

W uzasadnionych przypadkach wojewoda może rozszerzyć zakres działania PINB na więcej niż jeden powiat, na wniosek właściwych starostów. Obecnie w Polsce funkcjonuje 378 powiatowych inspektoratów i 16 wojewódzkich. Średnio na jeden PINB przypada tylko 5 etatów, które są wykorzystywane nie tylko na obsługę merytoryczną, ale również na obsługę finansowo-księgową, kadrową i kancelaryjną.

PINB powoływany jest przez starostę, a WINB przez wojewodę na wniosek GINB. Natomiast wyłaniany w drodze konkursu GINB, powoływany jest na 5-letnią kadencję przez prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra budownictwa.

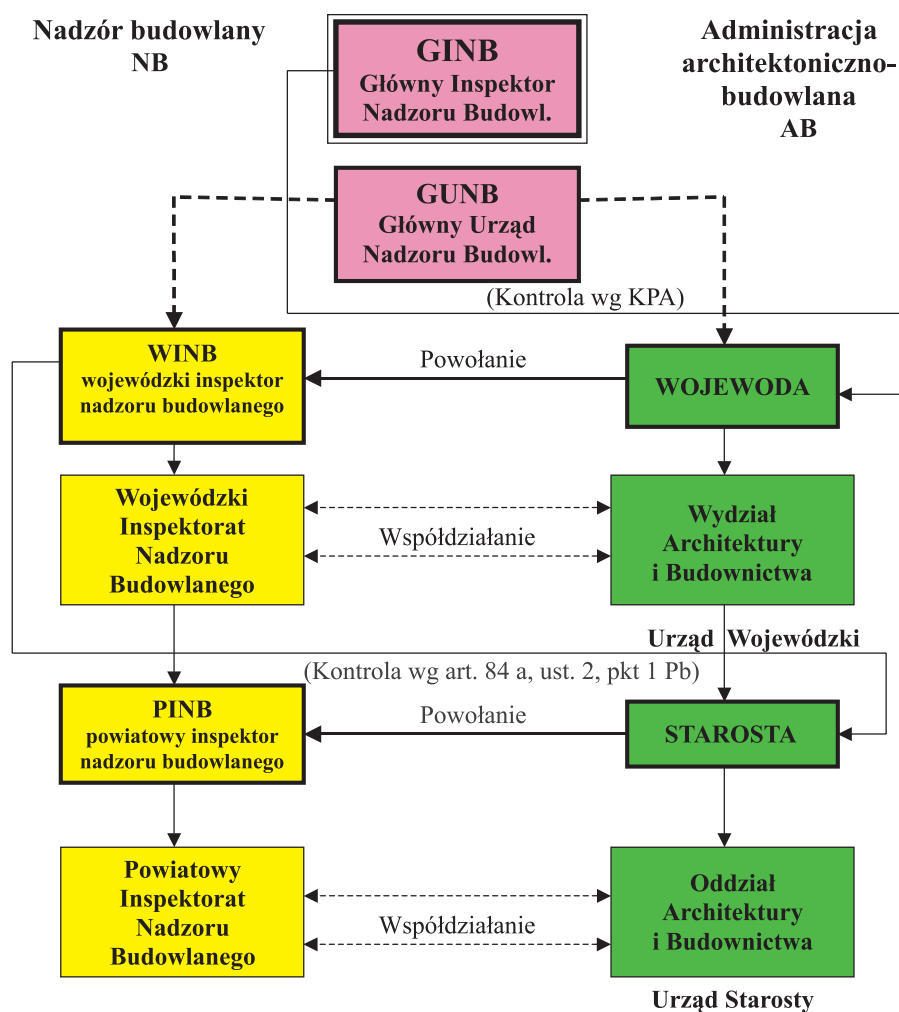
Aktualna struktura organizacyjna organów nadzoru budowlanego NB i administracji architektoniczno-budowlanej AB została przedstawiona na schemacie nr 2.

Jednakże analiza dotychczasowego funkcjonowania nadzoru budowlanego wskazuje na konieczność dokonania istotnych zmian organizacyjnych, w celu uzyskania większej sprawności i efektywności działania organów nadzoru budowlanego, zwłaszcza na szczeblu powiatowym oraz uwolnienia ich od niepożądanych zależności lokalnych.

W związku z powyższym, w projekcie kolejnej nowelizacji ustawy Prawo budowlane, proponuje się wyłączenie organów nadzoru budowlanego stopnia podstawowego z zespolonej administracji powiatowej i utworzenie około 100 okręgowych inspektoratów nadzoru budowlanego (OINB) działających na obszarze 3 do 4 powiatów. Następnie prawnymi PINB staliby się Okręgowi Inspektorzy Nadzoru Budowlanego powoływani przez GINB na wniosek WINB, po zasięgnięciu opinii właściwych starostów. Z uwagi jednak na duże niedofinansowanie dotychczasowych budżetów istniejących od 1 stycznia 1999 r. powiatowych i wojewódzkich inspektoratów nadzoru budowlanego, niezbędne jest ich wzmocnienie kadrowe, wyposażenie m.in. w pomieszczenia, samochody, podłączenia internetowe, sprzęt biurowy i komputerowy, jak również znaczne podniesienie wysokości etatu kalkulacyjnego.

*Przemysław
G. Barczyński*

STRUKTURA ORGANÓW ADMINISTRACJI architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego

P.G. Barczyński

„Wszystka wiedza pochodzi z doświadczenia
Doświadczenie jest produktem rozumu”
Immanuel Kant 1724 – 1804

Działalność właścicieli i zarządców nieruchomości w kierunku poprawy standardu energetycznego budynku mieszkalnego

1. WPROWADZENIE

Właścicielom i zarządcom budynków wykonującym swoje ustawowe obowiązki, szczególnie w stosunku do budynków o znacznym stopniu ich zużycia technicznego, funkcjonalnego czy środowiskowego, bardzo często przychodzi zmierzyć się z problemem zorganizowania oraz wykonaniem prac remontowych bądź modernizacyjnych.

Oprócz konieczności wykonania typowych prac remontowych, wystąpią także działania związane z przystąpieniem do obniżenia kosztów eksploatacji, poprzez zlecenie projektu i wynikających z niego robót budowlanych firmie wykonawczej np. w zakresie:

- dokonania ocieplenia budynku,
- zamontowania podzielników ciepła,
- wymiany stolarki okiennej/drzwiowej,
- wymianę przestarzałego technicznie źródła ciepła (kotłów) lub modernizacji węzła ciepłowniczego.

Może się zdarzyć, że efektem intuicyjnego dążenia do ograniczenia kosztów ogrzewania, wynikającego z inicjatywy właścicieli budynków, mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych, najczęściej będą działania nie do końca racjonalne, a nawet błędne. Klasyycznym przykładem jest wymiana stolarki okiennej na szczelną, co prowadzi do zawilgocenia pomieszczeń i powstania w nich pleśni.

Dlatego najbardziej właściwą i zarazem pierwszą czynnością, przygotowującą termomodernizację winno być wykonanie audytu energetycznego tj. opracowania, w którym dokonana zostanie techniczno-ekonomiczna ocena budynku z punktu widzenia zużycia energii. Z oceny tej wynikać będzie, które zmiany są najbardziej opłacalne oraz jakie usprawnienia przyniosą największe korzyści ekonomiczne dla zmniejszenia zużycia energii i związanych z tym kosztów eksploatacyjnych.

2. ZAKRES PRAC I WYMOGI PRAWNE

Audyt – w formie i zakresie określonym w rozporządzeniu ministra infrastruktury z dnia 15 stycznia 2002 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 12, poz. 114), zostanie sporządzony przez specjalistę – audytora energetycznego.

Wynikające z takiego opracowania prace należy realizować na podstawie projektu, nawet gdy nie wymagają tego obowiązujące przepisy Prawa budowlanego. Będą tam podane niezbędne szczegóły zapewniające określenie wyrobów budowlanych z powołaniem się na aprobatę techniczną lub spełnienie przewidzianych Polską Normą i warunkami technicznymi, w tym m. in.:

- współczynnik przenikania ciepła dla przegród budynku oraz dobór metody ocieplenia ścian zewnętrznych, stropów nad nie ogrzewaną piwnicą, stropodachu lub stropu pod nie ogrzewanym poddaszem,
- współczynnik infiltracji powietrza dla optymalnego doboru okien (z systemem ich rozszczelniania – nawiew powietrza) oraz drzwi zewnętrznych,
- kompleksowa modernizacja systemu centralnego ogrzewania (dostosowanie instalacji do zmniejszonego zapotrzebowania ciepła po ociepleniu budynku) z urządzeniami regulującymi przepływ ciepła oraz regulatorami pogodowymi i podzielnikami kosztów ogrzewania,
- modernizacja instalacji ciepłej wody użytkowej z cyrkulacją pompową, automatyczną regulacją temperatury wody i urządzeniami pomiarowymi,
- dobór izolacji cieplnej wyposażenia instalacyjnego budynku,
- usprawnienie systemu wentylacji.

Kontynuacją tak starannie sporządzonego audytu energetycznego będzie prowadzenie prac zgodnie z zasadami obowiązującymi w przyjętym systemie ocieplenia. Jednak, aby osiągnąć sukces, inwestor winien do wykonania tych

Przykład ograniczonych działań właściciela budynku – roboty dociepleniowe elewacji.

prac zatrudnić sprawdzoną wyspecjalizowaną w realizacji systemów ociepleniowych firmę, a także doświadczonego i rzetelnego inspektora nadzoru.

3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Po tak zrealizowanej modernizacji właściciel budynku natychmiast odczuje znaczne obniżenie kosztów eksploatacji. W przypadku braku wystarczających funduszy rozwiązaniem może być nadbudowa kondygnacji, dobudowanie segmentu budynku czy zmiana sposobu użytkowania strychu na pomieszczenia mieszkalne, co przy atrakcyjnej lokalizacji umożliwi ich sprzedaż lub wynajem i prowadzić będzie do zgromadzenia kapitału remontowego.

Kolejna możliwość wynika z treści ustawy o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych z dnia 18 grudnia 1998 r. (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1112 z późn. zm.), gdzie określona została pomoc państwa (kredyty bankowe, premie termomodernizacyjne – umorzenie 25% kredytu) dla zrealizowania ww. przedsięwzięcia, a pierwszym warunkiem jaki należy spełnić jest sporządzenie opisanego audytu energetycznego.

Przesłanką powinna być tu analiza, gdzie po wykonaniu modernizacji koszty ogrzewania i raty kredytowe razem, nie powinny być większe niż koszty ogrzewania ponoszone przed modernizacją.

W tym miejscu warto zauważyć, iż jeśli z przyczyn ekonomicznych konieczne jest dalsze wykorzystywanie paliwa stałego, to można zastosować kocioł nowej generacji, który charakteryzuje się zdecydowanie wyższą sprawnością (do 85%) i zmniejszoną emisją zanieczyszczeń - nawet 10-krotnie.

4. NADZÓR NAD REALIZACJĄ ROBÓT

W praktycznej realizacji tego zadania ogromną rolę do spełnienia będzie mieć wspomniany inspektor nadzoru, jako sprawujący nadzór techniczny dbający o interesy inwestora. Zadaniem osoby tej będzie skrupulatna kontrola:

- przestrzegania przez wykonawcę reżimu technologicznego (jego naruszenie to zagrożenie pojawienia się w budynku np. mostków termicznych),
- aby nie dopuścić do „zabudowania” w obiekcie materiałów budowlanych i wyrobów np. w sposób ponadnor-

Taka sama staranność winna cechować ocieplanie nowo wznoszonego budynku.

matywny nasiąkniętych wodą, co prowadzi do niepożądanego pojawienia się w budynku zjawiska wilgoci, którego skutki omówione zostały w artykule poświęconym zarządcom budynków, str. 13-18 Biuletynu WOIB nr 1/2006 (10).

Także rolą tego inspektora będzie czuwanie nad poprawnością prowadzonych robót, w tym zastosowanie możliwie komplementarnego doboru technik i materiałów (nie jest pożądane zastosowanie w jednym systemie ocieplenia ścian np. materiałów o odmiennych właściwościach oraz o różnicowanej jakości).

W Polsce od ponad 20 lat stosowanych jest kilkadziesiąt różnych systemów docieplenia ścian zewnętrznych w Bezspoinowym Systemie Ocieplania (BSO) budynków, które uzyskały aprobatę techniczną Instytutu Techniki Budowlanej. Nie do końca poprawne stosowanie i użytkowanie dociepleń budynków w ww. okresie zaskutkowało opracowaniem wielu ekspertyz wskazujących na kilka tzw. słabych miejsc w technice BSO. Sposobem na jedno z nich w naszym klimacie jest zabezpieczenie materiałów elewacyjnych przed wpływem mikroorganizmów. Otóż na elewacjach od strony północnej, które są pozbawione nasłonecznienia i przewiewu, już po kilku latach pojawiają się brunatno-zielone przebarwienia.

I właśnie posiadanie przez inspektora nadzoru m.in. takiej wiedzy pozwoli inwestorowi uniknąć kłopotów w użytkowaniu poddanego termomodernizacji budynku. Na marginesie należy wspomnieć, że w naszym kraju nadal do rzadkości należy

sporządzenie projektu wykonawczego docieplanego obiektu.

W kwestii tej pozytywnym jest natomiast to, że producenci systemów dociepleń starają się na wiele sposobów wspierać inwestorów, wykonawców, projektantów, inspektorów nadzoru, sprzedawców wyrobów budowlanych. Dokonują tego poprzez organizowanie szkoleń, specjalistyczne doradztwo techniczne, a nawet udział w odbiorze każdego zakończonego etapu ocieplania.

Do zadań inspektora nadzoru należy również niedopuszczenie do tak ulubionego przez wykonawców upraszczania technologii prowadzonych prac oraz dokonywania zamian materiałowych (wbudowywanie gorszych wyrobów i materiałów), które umożliwiają nieuczciwym firmom obniżenie kosztów wykonania robót i tym samym „odrobienie” strat wynikających z zaniżonej ceny, zadeklarowanej w procedurach przetargowych, a także strat wynikających ze złej organizacji pra-

cy własnej załogi.

A przecież nie tak rzadko można zaobserwować tzw. „rzutkich inwestorów”, którzy dążą do wyznaczenia krótkich, a często nierealnych terminów wykonania prac oraz minimalizacji kosztów poprzez wyłonienie najtańszego wykonawcy, wykonującego prace przypadkowymi ludźmi w nieodpowiednich warunkach i z materiałów o niskiej jakości.

Przytoczone przykłady bez wątpliwości są wystarczająco przekonujące, że aby zgromadzone środki wydatkować w sposób racjonalny, bez czynienia fałszywych oszczędności poprzez unikanie zatrudnienia inspektora nadzoru – jego kwalifikacje również winny zostać w odpowiedni sposób zweryfikowane.

Z taką samą starannością należy dokonać wyboru doświadczonego audytora energetycznego. Przecież, poza poprawnym wykonawstwem, to od zaproponowanych w jego opracowaniu rozwiązań zależy sukces całego przedsięwzięcia.

5. PERSPEKTYWA WYMOGÓW USTAWODAWSTWA UNIJNEGO

W tym miejscu na uwagę zasługują ustalenia dyrektywy europejskiej nr 2002/91/EC z 16.12.2002 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, która weszła w życie w dniu 4 stycznia 2006 r. Zgodnie z jej postanowienia-

mi państwa członkowskie Unii Europejskiej rozpoczynają działania na rzecz zmniejszenia zużycia energii w budynkach m. in. poprzez:

- Wdrożenie systemu oceny energetycznej obejmującego wydawanie świadectw energetycznych dla budynków:

- mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych,
- zamieszkania zbiorowego,
- użyteczności publicznej, oddawanych do użytkownika oraz budynków istniejących o powierzchni użytkowej ponad 1000 m² poddawanych gruntownej modernizacji (zarówno bryły budynku jak i jego instalacji), której koszt przekracza 25% wartości odtworzeniowej budynku.

- Nałożenie na właścicieli i zarządców budynków obowiązku zapewnienia okresowej kontroli kotłów oraz systemów klimatyzacji w zakresie:

- okresowych, raz na 10 lat, ocen kotłów na paliwa stałe i ciekłe o mocy cieplnej nominalnej większej niż 20 kW, lecz nie większej niż 100 kW,
- okresowych, co 4 lata, ocen kotłów na paliwa gazowe o mocy powyżej 100 kW,
- jednorazowej kontroli instalacji w której eksploatacja kotła trwa dłużej niż 15 lat (decydować będzie data na tabliczce znamionowej kotła),
- okresowych, co najmniej raz na 5 lat, kontroli urządzeń chłodniczych w systemach klimatyzacji o mocy powyżej 12 kW.

Kontrole, dokonywane przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, obejmować będą ocenę efektywności energetycznej oraz dobór wielkości urządzeń wynikających z potrzeb użytkowych w budynku lub w lokalu mieszkalnym.

Stwierdzenie przez dokonującego kontrolę zagrożenia ze strony urządzenia dla życia ludzi lub bezpieczeństwa mienia, skutkować będzie niezwłocznym zawiadomieniem właściwego organu nadzoru budowlanego.

- Przedstawienie świadectw energetycznych budynków w chwili ich sprzedaży lub zawierania nowej umowy najmu.

Świadectwo energetyczne budynku będzie, wydany przez niezależnego licencjonowanego eksperta, dokumentem ważnym przez okres 10 lat, określającym:

- podstawowe dane i charakterystykę zużycia energii na ogrzewanie, ciepłą wodę, wentylację, klimatyzację, oświetlenie, a także odpowiednie wskaźniki porównawcze,
- klasę energetyczną budynku w skali ocen od „A” do „G”,
- propozycje możliwych usprawnień zmniejszających zużycie energii, a więc podwyższających klasę energetyczną budynku, bez szkody dla warunków środowiska wewnętrznego (jakość powietrza) budynków oraz kosztów ich użytkowania.

Od tej pory, wystawione na sprzedaż budynki z ww. świadectwami energetycznymi zawierać będą pełne dane, co do ich stanu oraz kosztów użytkowania. Umożliwi to dokonanie racjonalnego wyboru tańszego w eksploatacji obiektu oraz oceny porównawczej standardów energetycznych budynków w poszczególnych państwach UE.

Obowiązek posiadania świadectwa energetycznego nie bę-

dzie dotyczył: budynków wolnostojących o powierzchni użytkowej nie większej niż 50 m², budynków przeznaczonych do okresowego i tymczasowego użytkowania, a także wpisanych do rejestru zabytków, kultu religijnego oraz w których modernizacja nie przekracza 25% wartości odtworzeniowej budynku. Obiekty te jednak nie będą zwolnione z ww. okresowych kontroli urządzeń, będących na ich wyposażeniu.

Na początku bieżącego roku zakończone zostały prace nad rządowymi projektami ustawy o ocenie energetycznej budynków, rozporządzenia w sprawie kwalifikacji osób opracowujących świadectwa energetyczne, rozporządzenia w sprawie formy i zakresu świadectw energetycznych. Równocześnie wprowadzane są zmiany do ustawy Prawo budowlane i przepisów wykonawczych oraz przepisów ustawy o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Przewidywaną datą obowiązku posiadania w Polsce świadectwa energetycznego dla budynków nowych i modernizowanych jest 1 lipca 2007 r. W przypadku sprzedaży i wynajmu budynków istniejących, ustawową propozycję ww. obowiązku określono na dzień 1 stycznia 2009 r.

Konrad Ochociński

*„Śpieszmy się kochać ludzi
tak szybko odchodzą...”*

Ks. Jan Twardowski

**W minionym półroczu
z szeregów członków
Wielkopolskiej Okręgowej
Izby Inżynierów
Budownictwa**

odeszli koledzy:

**Stanisław Zieliński - Stęszew
Tadeusz Jęczkowski - Szamotuły**

Szkolenia

w delegaturach terenowych WOIIB

Miejscowość, data, godz.	Temat
Konin - 15.02.2007 r. godz. 16.00 Kalisz - 01.03.2007 r. godz. 16.00 Leszno - 15.03.2007 r. godz. 16.00	1. Rodzaje uzgodnień i tryb ich dokonywania - w zakresie niezbędnym do uzyskania pozwolenia na budowę.
Piła - 19.04.2007 r. godz. 16.00 Gniezno - 11.01.2007 r. godz. 12.30	2. Inwestycje budowlane w świetle przepisów o zamówieniach publicznych.

Technicznym organizatorem szkoleń jest Centrum Usług Techniczno-Organizacyjnych Budownictwa Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa w Poznaniu (skrót: CUTOB - PZITB), 61-712 Poznań, ul. Wieniawskiego 5/9, pok. 318 - 320, tel. (0-61) 85 36 805 w 333, 304, fax.(0-61) 85 36 037, e-mail: sekretariat@pzitb-poznan.org

Zgłoszenia uczestnictwa należy przysłać pisemnie w okresie 4 tygodni poprzedzających dzień szkolenia na adres CUTOB - PZITB według poniższego wzoru:

ZGŁOSZENIE UCZESTNICTWA

w szkoleniu pt.: .....

w dniu .....

imię i nazwisko .....

nr członkowski .....

nr telefonu do kontaktu .....

Podpis .....

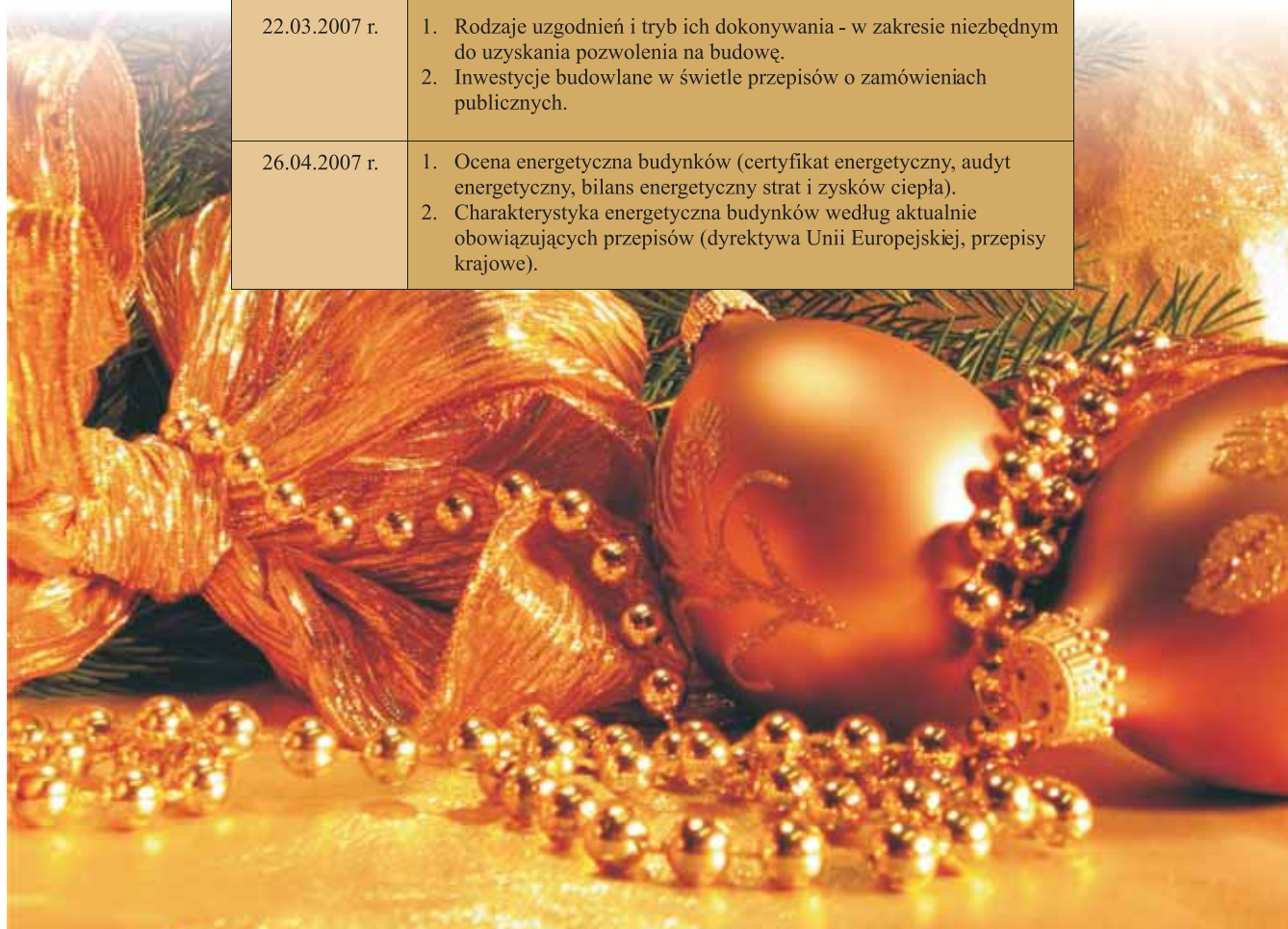
Program szkoleń dla członków WOIB na okres styczeń – kwiecień 2007 r.

Podobnie jak w latach ubiegłych WOIB oferuje swoim członkom cykl szkoleń, których celem jest poszerzenie i aktualizowanie wiedzy zawodowej. Udział w szkoleniach jest bezpłatny. Słuchacze otrzymują materiały szkoleniowe i zaświadczenia o uczestnictwie.

Szkolenia, w formie 4-godzinnych wykładów, będą się odbywały w Domu Technika w Poznaniu, przy ul. Wieniawskiego 5/9 oraz w siedzibach delegatur terenowych, w godzinach od 16.00 do 19.00 - według poniższego programu:

Szkolenia w Domu Technika w Poznaniu przy ul. Wieniawskiego 5/9.

08.02.2007 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sposoby napraw konstrukcji żelbetowych z wykorzystaniem współczesnych osiągnięć techniczno - materiałowych. 2. Modernizacja, przebudowa, nadbudowa budynków, zmiana sposobu użytkowania - przepisy prawne, uwarunkowania techniczne.
22.03.2007 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzaje uzgodnień i tryb ich dokonywania - w zakresie niezbędnym do uzyskania pozwolenia na budowę. 2. Inwestycje budowlane w świetle przepisów o zamówieniach publicznych.
26.04.2007 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena energetyczna budynków (certyfikat energetyczny, audyt energetyczny, bilans energetyczny strat i zysków ciepła). 2. Charakterystyka energetyczna budynków według aktualnie obowiązujących przepisów (dyrektywa Unii Europejskiej, przepisy krajowe).

ORBIS TRA

GISTRATION

ORBIS

ema

BIULETYN

WIELKOPOLSKIEJ OKRĘGOWEJ